
Mahavakya Ratnavali

మహావాక్యరత్నావలీ

Document Information

Text title : Mahavakya Ratnavali

File name : mahavakyaratnavali.itx

Category : major_works, svara

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sw. Ramachandrendra Sarasvati (aka UpanishadBrahma Yogin)

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : Edited by Vasudev Lakshman Panshikar (7th edn.)

Latest update : September 29, 2013, October 6, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

మహావాక్యరత్నావలీ

శ్రీః ।

మహావాక్యరత్నావలిః

నామ

శ్రీమత్పరమహంసపరివ్రాజకాచార్యరామచంద్రయతి-

గ్రథితేశావాస్యాద్యష్టోత్తరశతోపనిషదాం

సారసక్రమః ।

పణశీకరోపాహ్వాలక్ష్యణాత్మజవాసుదేవశర్మణా సంశోధితః

(సప్తమం సంస్కరణమ్)

। మహావాక్యరత్నావలిస్థవిషయక్రమః వాక్యసంఖ్యా చ ।

విషయాః

మజ్జలాచరణమ్ -

అష్టోత్తరశతోపనిషదః మహావాక్యరత్నావలీ పదయోజనా చ

౧	విధివాక్యాని	౬౬
౨	బద్ధమోక్షవాక్యాని	౩౧
౩	అవిద్యన్నిన్దావాక్యాని	౨౧
౪	జగన్మిథ్యావాక్యాని	౩౩
౫	ఉపదేశవాక్యాని	౫౪
౬	జీవబ్రహ్మైక్యవాక్యాని	౩౮
౭	మననవాక్యాని	౩౯
౮	జీవన్ముక్తివాక్యాని	౧౧౯
౯	స్వానుభూతివాక్యాని	౧౧౮
౧౦	సమాధివాక్యాని	౫౦
౧౧	నానాల్లింగస్వరూపవాక్యాని	౩౨ [౬౦౧]
౧౨	పుల్లింగస్వరూపవాక్యాని	౩౦

౧౩	స్త్రీలింగస్వరూపవాక్యాని	౧౨	
౧౪	సపుంసకలింగస్వరూపవాక్యాని	౩౯	
౧౫	ఆత్మస్వరూపమహావాక్యాని	౪౦	
౧౬	సర్వస్వరూపవాక్యాని	౪౦	
౧౭	బ్రహ్మస్వరూపవాక్యాని	౯౪	
౧౮	అవశిష్టవాక్యాని	౩౬	
౧౯	ఫలవాక్యాని	౪౦	
౨౦	విదేహముక్తివాక్యాని	౭౭	[౪౦౭]
౧౦౦౮			

ఉపసంహారః

ఇతి విషయానుక్రమణికా సమ్పూర్ణా ।

అథ పఞ్చ శాస్త్రయః ।
 వాక్-పూర్ణ-సహనా-ప్రాయం-భద్రంకర్ణభిరేవ చ ।
 పఞ్చ శాస్త్రీః పఠిత్వాదౌ పఠేద్వాక్యాన్యనన్తరమ్ ॥

ఇత్యుక్తం తాశ్చ -

ఓం వాజ్మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి
 ప్రతిష్ఠితమావిరావీర్మ ఏధి ॥ వేదస్య మ ఆణీస్థః
 శ్రుతం మే మా ప్రహాసీరనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్సన్ధ్యామ్యుతం
 వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి తస్మామవతు తద్వక్తారమవతు
 అవతు మామవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౧॥

ఓం పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యుతే ॥

పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౨॥

ఓం సహ నావవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం
 కరవావహ్మ । తేజస్వి నావధీతమస్తు మా విద్విషావహ్మ ।

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౩॥

ఓం ఆప్యాయన్తు మమాఙ్గాని వాక్పాణశ్చక్షుఃశ్రోత్రమథో
 బలమిన్ద్రియాణి చ సర్వాణి సర్వం బ్రహ్మోపనిషదం మాహం
 బ్రహ్మ నిరాకుర్యాం మా మా బ్రహ్మనిరాకరోదనిరాకరణమస్తస్వనిరాకరణం
 మే అస్తు తదాత్మని నిరతే య ఉపనిషత్సు ధర్మాస్తే మయి సస్తు తే మయి సస్తు ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౪ ॥

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా । భద్రం
 పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః । స్థిరైర్జేస్తుష్టువాఽసస్తనూభిః ।
 వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥ స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః ।
 స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః ।
 స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥ ౫ ॥

ఇతి పంచ శాస్తయః ।

అథ మజ్జలాచరణమ్ ।

ఓం శ్రీమద్విశ్వాధిష్ఠానాయ పరమహంసాయ నమః ।
 యో విద్యాదివిదేహాస్తమహావాక్యార్థవిగ్రహాః ।
 శ్రీరామచంద్రరూపాయ తస్మై భూతాత్మనే నమః ॥ ౧ ॥
 యః పూజ్యో యతిభిః స్వధర్మనిరతైర్ధ్యాయన్తి యం యోగినో
 యేనాత్తం నిగమాన్తవేద్యమనిశం యస్మై హవిర్దీయతే ॥
 యస్మాత్థ్వావరజుగమం సమభవద్యస్యాంశమానోఽవరో
 యస్మింల్లీనమిదం ప్రణామి సతతం తం వాసుదేవం గురుమ్ ॥ ౨ ॥
 నత్వా శ్రీవాసుదేవేన్ద్రపాదపక్కేరుహద్వయమ్ ॥
 గ్రథ్యతే వై మహావాక్యరత్నావలిరియం మయా ॥ ౩ ॥

అష్టోత్తరశతోపనిషదః ।

అథ ఖల్వ్యగ్వేదాదివిభాగేన వేదాశ్చత్వారః ॥

తత్రైకవింశతిశాఖా ఋచః ॥

నవాధికశతశాఖా యజుషః ॥

సహస్రతాఖా సామ్నః ॥

పఞ్చాశచ్ఛాఖా అథర్వణస్య ॥

ఏకైకస్యాః శాఖాయా ఏకైకోపనిషత్ ॥

ఆహత్యాశీతినహితశతాధికసహస్రసఙ్ఖ్యాకా ఉపనిషదః ॥

తాసు శ్రీరామచన్ద్రేణ రామదూతాయ సారతరోపనిషద

అష్టోత్తరశతసఙ్ఖ్యాకా ఉపదిష్టాః ॥

తథా చ ముక్తికోపనిషత్పాష్టోత్తరశతోపనిషన్నామశ్లోకా లిఖ్యన్తే -

“ఈశకేనకరప్రశ్నముణ్డమాణ్డూక్యతిత్తిరిః ।

ఐతరేయం చ ఛాన్దోగ్యం బృహదారణ్యకం తథా ॥ ౧॥

బ్రహ్మ కైవల్యజాబాలౌ శ్వేతాశ్వో హంస ఆరుణిః ।

గర్భో నారాయణో హంసో బిన్దనాదశిరః శిఖా ॥ ౨॥

మైత్రాయణీకౌశితకీబృహజ్జాబాలతాపినీ ।

కాలాగ్నిరుద్రమైత్రేయీ సుబాలక్షురీమన్త్రికా ॥ ౩॥

సర్వసారం నిరాలమ్బం రహస్యం వజ్రనూచికమ్ ।

తేజో నాదధ్యానవిద్యాయోగతత్త్వాత్మబోధకమ్ ॥ ౪॥

పరివ్రాట్ త్రిశిఖీ సీతా చూడా నిర్వాణమణ్డలమ్ ।

దక్షిణా శరభం స్కన్ధం మహానారాయణాహ్వాయమ్ ॥ ౫॥

రహస్యం రామతపనం వాసుదేవం చ ముద్గలమ్ ।

శాణ్డీల్యం పైఙ్గలం భిక్షుం మహాచ్ఛారీరకం శిఖా ॥ ౬॥

తుర్యాతీతం చ సంన్యాసం పరివ్రాజాక్షమాలికా ।

అవ్యక్తైకాక్షరం పూర్ణా సూర్యాక్ష్యధ్యాత్మకుణ్డికా ॥ ౭॥

సావిత్యాత్మా పాశుపతం పరం బ్రహ్మోవధూతకమ్ ।

త్రిపురా తపనం దేవీ త్రిపురా కరభావనా ॥ ౮॥

హృదయం కుణ్డలీభస్మరుద్రాక్షగణదర్శనమ్ ।

తారసారమహావాక్యపఞ్చబ్రహ్మగ్నిహోత్రకమ్ ॥ ౯॥

గోపాలతాపనం కృష్ణం యాజ్ఞవల్క్యం వరాహకమ్ ।

శాట్యాయనీ హయగ్రీవం దత్తాత్రేయం చ గారుడమ్ ॥ ౧౦॥

కలిజాబాలిసౌభాగ్యరహస్యఋచముక్తికా ” ఇతి ॥

(ఈశాద్యష్టోత్తరశతోపనిషదాం శాఖాభేదం దర్శయతి)

తత్ర దశోపనిషద ఋగ్వేదగతాః ॥

శుక్లకృష్ణభేదేన యజుష ఏకపఞ్చాశత్ ॥

తత్ర శుక్లయజుష ఏకోనవింశతిః ॥

కృష్ణయజుషో ద్వాత్రింశత్ ॥

సామ్నః షోడశ ॥

అథర్వణస్యైకత్రింశత్ ॥

ఆహత్యాష్టోత్తరశతమ్ ॥

(అధైషాం పూర్వాచార్యప్రకాశితత్వం దర్శయతి)

తత్ర గౌడపాదాచార్యైర్మాణ్డూక్యోపనిషద్వాఙ్మఘాతా ॥

శ్రీమచ్ఛ్రీకృరభగవత్పాదాచార్యైర్దశోపనిషదః ॥

పఞ్చరుద్రం నృసింహతాపనీ చ శక్కురానస్తైః ॥

సదాశివబ్రహ్మేన్ద్రైః స్వయంప్రకాశానన్దాద్వైశ్చ ద్వాత్రింశోపనిషదః ॥

విద్యారణ్యాచార్యైర్షోత్తరశతోపనిషదో వ్యాఖ్యాతాః ॥

ప్రకృతే తు -

(మహావాక్యరత్నావల్యాఖ్యానికాయాస్త్రయోదశధా విభాగం దర్శయతి)

రామచన్ద్రోపదిష్టే రామదూతాయ ధీమతే ॥

ఈశాద్యష్టోత్తరశతోపనిషద్యాదసామ్నతో ।

నిమజ్జ్యాత్ర మహావాక్యరత్నావలిరుదాహృతా ॥

విభావ్యతే విభాగేన సా త్రయోదశధా పునః ॥

తత్రాదౌ విధివాక్యాని బన్ధమోక్షపరాణి చ ॥

అవిద్యధేయవాక్యాని జగన్నిధాన్యపరాణి చ ॥

తథోపదేశవాక్యాని జీవేశైక్యపరాణి చ ॥

బ్రహ్మవిన్మననాఖ్యాని జీవన్ముక్తిపరాణి చ ॥

బ్రహ్మానుభూతిరూపాణి తత్సమాధిపరాణి చ ॥

అష్టస్వరూపవాక్యాని ఫలవాక్యాన్యనస్తరమ్ ॥
 విదేహముక్తివాక్యాని లిఖ్యంతేఽన్విష్య తక్రమాత్ ॥
 (మహావాక్యరత్నావల్యాం యథోక్తాధికారిణం దర్శయతి)
 యః స్వాశ్రమాచారరతః పరివ్రాడ్విజితేన్ద్రియః ॥
 సోఽధికారీ మహావాక్యరత్నావల్యాం న చాపరః ॥
 వాక్-పూర్ణ-సహనా-ప్యాయం-భద్రంకర్ణభిరేవ చ ।
 పఞ్చ శాస్త్రీః పఠిత్వాదౌ పఠేద్వాక్యాన్యనస్తరమ్ ॥

౧ అథ సార్థాన్త్రికవిధివాక్యాని । (౬౬)
 ఓం సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ తజ్జలానితి శాన్త ఉపాసీత ॥ ౧॥
 ఆత్మానమేవావేదహం బ్రహ్మస్మీతి ॥ ౨॥
 ఆత్మా వా అరే ద్రష్టవ్యః శ్రోతవ్యో మన్తవ్యో నిదిధ్యాసితవ్యః ॥ ౩॥
 మహత్పదం జ్ఞాత్వా వృక్షమూలే వసేత్ ॥ ౪॥
 సచ్చిదానందాత్మానమద్వితీయం బ్రహ్మ భావయేత్ ॥ ౫॥
 అహం బ్రహ్మస్మీత్యనుసన్ధానం కుర్యాత్ ॥ ౬॥
 స తజ్ఞో బాలోన్మత్తపిశాచవజ్జడవృత్త్యా లోకమాచరేత్ ॥ ౭॥
 బ్రాహ్మణః సమాహితో భూత్వా తత్త్వంపదైక్యమేవ సదాభ్యసేత్ ॥ ౮॥
 సర్వత్రాద్యైతబ్రహ్మబుద్ధిం కుర్యాత్ ॥ ౯॥
 ఆశామ్బరో న నమస్కారో న స్వాహాకారో న స్వధాకారో న
 నిన్దాస్తుతిర్యాదృచ్ఛికో భవేత్ ॥ ౧౦॥
 సర్వతః స్వరూపమేవ పశ్యన్ జీవన్ముక్తిమవాప్య ప్రారబ్ధప్రతిభాసనాశపర్యంతం
 స్వరూపానుసన్ధానేన వసేత్ ॥ ౧౧॥
 స్వరూపానుసన్ధానం వినాఽన్యథాచారపరో న భవేత్ ॥ ౧౨॥
 వేదాన్తశ్రవణం కుర్వన్ యోగం సమారభేత ॥ ౧౩॥
 ఆకుఞ్చనేన కుణ్డలిన్యాః కపాటముద్భాట్య మోక్షద్వారం విభేదయేత్ ॥ ౧౪॥

యచ్చేద్వాఙ్మనసీ ప్రాజ్ఞస్తద్యచ్చేజ్ఞాన ఆత్మని || ౧౫||
 జ్ఞానమాత్మని మహతి నియచ్చేత్తద్యచ్చేచ్ఛాన్త ఆత్మని || ౧౬||
 ఆత్మాన్ చేద్విజానీయాదయమస్మీతి పూరుషః || ౧౭||
 కిమిచ్ఛన్కస్య కామాయ శరీరమనుసంజ్వరేత్ || ౧౮||
 తమేవ ధీరో విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞాం కుర్వీత బ్రాహ్మణః || ౧౯||
 నానుధ్యాయాద్బహూఙ్శుభ్దాన్వాచోవిగ్లాపనం హి తత్ || ౨౦||
 యతో నిర్విషయస్యాస్య మనసో ముక్తిరిష్యతే || ౨౧||
 ఆతో నిర్విషయం నిత్యం మనః కార్యం ముముక్షుణా || ౨౨||
 చిత్తమేవ హి సంసారస్తత్ప్రయత్నేన శోధయేత్ || ౨౩||
 దృశ్యం హ్యదృశ్యతాం సీత్వా బ్రహ్మకారేణ చిన్తయేత్ || ౨౪||
 మాయాకార్యమిమం భేదమస్తచేద్బ్రహ్మభావనమ్ || ౨౫||
 దేహోఽహమితి దుఃఖం చేద్బ్రహ్మహమితి నిశ్చయః || ౨౬||
 హృదయగ్రన్ధిరస్తిత్వే చేదనే బ్రహ్మచక్రకమ్ || ౨౭||
 సంశయే సమనుప్రాప్తే బ్రహ్మనిశ్చయమాప్నుయాత్ || ౨౮||
 విజ్ఞేయోఽక్షరతన్మాత్రో జీవితం చాపి చఙ్ఘలమ్ || ౨౯||
 విహాయ శాస్త్రజాలాని యత్సత్యం తదుపాస్యతామ్ || ౩౦||
 యస్య స్త్రీ తస్య భోగేచ్ఛాచి నిస్త్రీకస్య క్వ భోగభూః || ౩౧||
 స్త్రియం త్వక్వాఽ జగత్త్యక్తం జగత్త్యక్వాఽ సుఖీ భవేత్ || ౩౨||
 చిత్తం కారణమర్థానాం తస్మిన్నతి జగత్ప్రయమ్ || ౩౩||
 తస్మిన్క్షణే జగత్క్షణం తచ్చికిత్స్యం ప్రయత్నతః || ౩౪||
 సుప్తేరుత్థాయ సుప్త్యన్తం బ్రహ్మైకం ప్రవిచిన్త్యతామ్ || ౩౫||
 గచ్ఛన్తిష్ఠన్నుపవిశంశ్చయానో వాన్యథాపి వా || ౩౬||
 యథేచ్ఛయా వసేద్విద్వానాత్మారామః సదా మునిః || ౩౭||
 జ్యోతిర్లక్ష్మం భ్రువోర్మధ్యే నిత్యం ధ్యాయేత్సదా యతిః || ౩౮||

ఆత్మానమాత్మనః సాక్షాద్బ్రహ్మబుద్ధ్యా సునిశ్చలమ్ || ౩౯ ||
 దేహజాత్యాదిసమ్బంధాన్వర్ణాశ్రమసమన్వితాన్ || ౪౦ ||
 వేదశాస్త్రపురాణాది పదపాంసుమివ త్యజేత్ || ౪౧ ||
 ఏకాకీ నిఃస్పృహస్తిష్ఠేన్న హి కేన సహాలపేత్ || ౪౨ ||
 ఉద్యాన్నారాయణేత్యేవం ప్రతివాక్యం సదా యతిః || ౪౩ ||
 మునిః కౌపీనవాసాః స్యాన్నగ్నో వా ధ్యానతత్పరః || ౪౪ ||
 అధ్యాత్మరతిరాసీనో నిరపేక్షో నిరాశిషః || ౪౫ ||
 ఆత్మనైవ సహాయేన సుఖార్థీ విచరేదిహ || ౪౬ ||
 సన్నిధిః సర్వభూతానాం వర్ణాశ్రమవివర్జితః || ౪౭ ||
 అన్ధవజ్జడవచ్చాపి మూకవచ్చ మహీం చరేత్ || ౪౮ ||
 యద్యత్పృథ్వీ చక్షుర్భ్యాం తత్తదాత్మేతి భావయేత్ || ౪౯ ||
 యద్యచ్ఛ్రుణోతి కర్ణాభ్యాం తత్తదాత్మేతి భావయేత్ || ౫౦ ||
 లభతే నాసయా యద్యత్తత్తదాత్మేతి భావయేత్ || ౫౧ ||
 జిహ్వయా యద్రసం హృత్తి తత్తదాత్మేతి భావయేత్ || ౫౨ ||
 త్వచా యద్యత్స్పృశేద్యోగీ తత్తదాత్మేతి భావయేత్ || ౫౩ ||
 దృష్టిం జ్ఞానమయీం కృత్వా పశ్యేద్బ్రహ్మమయం జగత్ || ౫౪ ||
 ద్రష్టృదర్శనదృశ్యానాం విరామో యత్ర వా భవేత్ || ౫౫ ||
 దృష్టిస్తత్త్రివ కర్తవ్యా న నాసాగ్రావలోకనీ || ౫౬ ||
 దేహగ్న్యోగారే తరుమూలే గుహాయాం వసేదసంక్లోలక్షితశీలవృత్తః || ౫౭ ||
 నిరిన్ధనజ్యోతిరివోపశాన్తో న చోద్విజేదుద్విజేద్యత్రకుత్ర || ౫౮ ||
 శాన్తో దాన్త ఉపరతస్తితిక్షురోఽనూచానో హ్యభిజ్ఞౌ సమానః || ౫౯ ||
 త్యక్తేషణో హ్యన్మణస్తం విదిత్వా మాసీ వసేదాశ్రమే యత్ర కుత్ర || ౬౦ ||
 యమైశ్చ నియమైశ్చైవ హ్యన్వనైశ్చ సుసంయతః || ౬౧ ||
 నాడీశుద్ధిం చ కృత్వాదౌ ప్రాణాయామం సమాచరేత్ || ౬౨ ||

సర్వవిన్తాం పరిత్యజ్య సావధానేన చేతసా ॥ ౬౩॥
 నిర్వికల్పః ప్రసన్నాత్మా ప్రాణాయామం సమాచరేత్ ॥ ౬౪॥
 మరుదభ్యసనం సర్వం మనోయుక్తం సమభ్యసేత్ ॥ ౬౫॥
 ఇతరత్ర న కర్తవ్యా మనోవృత్తిర్మనీషిణా ॥ ౬౬॥
 ఇతి సార్ధాన్తికవిధివాక్యాని షట్షష్టిః ॥ ౬౬॥
 ఇతి ప్రథమం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౨ అథ సార్ధాన్తికబంధమోక్షవాక్యాని । (౩౧)
 దేహాదీనాత్మత్వేనాభిమన్యతే సోఽభిమాన ఆత్మనో బంధః ॥ ౧॥
 తన్నివృత్తిరోక్షః ॥ ౨॥
 దేవమనుష్యాద్యుపాసనాకామసంకల్పో బంధః ॥ ౩॥
 కర్తృత్వాద్యహంకారసంకల్పో బంధః ॥ ౪॥
 అణిమాద్యష్టైశ్వర్యాశాసిద్ధసంకల్పో బంధః ॥ ౫॥
 యమాద్యష్టాంగయోగసంకల్పో బంధః ॥ ౬॥
 కేవలం మోక్షాపేక్షాసంకల్పో బంధః ॥ ౭॥
 సంకల్పమాత్రసంఘో బంధః ॥ ౮॥
 నిత్యానిత్యవస్తువిచారాదనిత్యసంసారసుఖదుఃఖవిషయసమస్తక్షేత్రమమతా-
 బంధక్షయో మోక్షః ॥ ౯॥
 మన ఏవ మనుష్యాణాం కారణం బంధమోక్షయోః ॥ ౧౦॥
 బంధనం విషయాసక్తం ముక్త్యై నిర్విషయం స్మృతమ్ ॥ ౧౧॥
 మమేతి బధ్యతే జన్తుర్నమమేతి విముచ్యతే ॥ ౧౨॥
 మమత్వేన భవేజ్జీవో నిర్మమత్వేన కేవలః ॥ ౧౩॥
 స్వసంకల్పవశాద్బద్ధో నిఃసంకల్పాద్విముచ్యతే ॥ ౧౪॥
 ద్రష్టా దృశ్యవశాద్బద్ధో దృశ్యాభావే విముచ్యతే ॥ ౧౫॥
 ఇచ్ఛామాత్రమవిద్యేయం తన్నాశో మోక్ష ఉచ్యతే ॥ ౧౬॥

భోగేచ్ఛామాత్రకం బన్ధస్తత్కార్యో మోక్ష ఉచ్యతే || ౧౭||
 చిచ్చైత్యకలనా బన్ధస్తన్మక్తిర్మక్తిరుచ్యతే || ౧౮||
 అనాస్త్వ హి నిర్వాణం దుఃఖమాస్థాపరిగ్రహః || ౧౯||
 కర్మణా బధ్యతే జన్తుర్విద్యయా చ విముచ్యతే || ౨౦||
 స్వరూపావస్థితిర్మక్తిస్తద్భ్రంశోఽహన్తస్వేదనమ్ || ౨౧||
 చిత్తే చలతి సంసారో నిశ్చలే మోక్ష ఉచ్యతే || ౨౨||
 బన్ధో హి వాసనాబద్ధో మోక్షః స్యాద్వాసనాక్షయః || ౨౩||
 పదార్థభావనాదార్థ్యం బన్ధ ఇత్యభిధీయతే || ౨౪||
 వాసనాతానవం బ్రహ్మన్ మోక్ష ఇత్యభిధీయతే || ౨౫||
 న మోక్షో నభసః పృష్టే న పాతాలే న భూతలే || ౨౬||
 సర్వాశాసంక్షయే చేతఃక్షయో మోక్ష ఇతిష్యతే || ౨౭||
 మోక్షో మేఽస్త్వితి చిన్తాన్తర్జాతా చేదుత్థితం మనః || ౨౮||
 మననోత్థే మనస్యేష బన్ధః సాంసారికో మతః || ౨౯||
 తత్ప్రమార్జనమాత్రం హి మహాసంసారతాం గతమ్ || ౩౦||
 తత్ప్రమార్జనమాత్రన్తు మోక్ష ఇత్యభిధీయతే || ౩౧||
 ఇతి సార్ధాన్తికబన్ధమోక్షవాక్యాన్యేకత్రింశత్ || ౩౧||
 ద్వితీయం ప్రకరణం సమాప్తమ్ |

౩ అథ సార్ధాన్తికావిద్యన్నిన్దావాక్యాని | (౨౧)
 అథ యోఽన్యాయో దేవతాముపాస్తేఽన్యోసావన్యోఽహమస్మితి న స వేద
 యథా పశుః || ౧||
 అత్ర భిదామిత్ర మన్యమానః శతధా సహస్రధా భిన్నో మృత్యోః
 స మృత్యుమాప్నోతి || ౨||
 కర్మత్వాద్యహజ్కారభావనారూఢో మూఢః || ౩||
 మృత్యోః స మృత్యుమాప్నోతి య ఇహ నానేవ పశ్యతి || ౪||

అనుభూతిం వినా మూఢో వృథా బ్రహ్మణి మోదతే || ౫ ||
 ప్రతిబిమ్బితశాఖాగ్రఫలాస్వాదనమోదవత్ || ౬ ||
 అష్టాంశం చ చతుష్పాదం త్రిస్థానం పంచదైవతమ్ || ౭ ||
 ఓంకారం యో న జానాతి బ్రాహ్మణో న భవేత్తు సః || ౮ ||
 అతివర్ణాశ్రమం రూపం సచ్చిదానందక్షణమ్ || ౯ ||
 యో న జానాతి సోఽవిద్యాన్మదా ముక్తో భవిష్యతి || ౧౦ ||
 కుశలా బ్రహ్మవార్తాయాం వృత్తిహీనాః సురాగిణః || ౧౧ ||
 తేఽప్యజ్ఞానతయా నూనం పునరాయాన్తి యాన్తి చ || ౧౨ ||
 కాష్ఠదణ్డో ధృతో యేన సర్వాశీ జ్ఞానవర్జితః || ౧౩ ||
 స్వామ్యత్తమేకాంతహితం స్వేప్సితత్యాగవేదనమ్ || ౧౪ ||
 యస్య దుష్కరతాం యాతం ధిక్తం పురుషకీటకమ్ || ౧౫ ||
 అద్వితీయబ్రహ్మతత్త్వం న జానన్తి యదా తదా || ౧౬ ||
 బ్రాన్తా ఏవాఖిలాస్తేషాం క్వ ముక్తిః క్వేహ వా సుఖమ్ || ౧౭ ||
 అజ్ఞానోపహతో బాల్యే యావనే వనితాహతః || ౧౮ ||
 శేషే కలత్రచిన్తార్తః కిం కరోతి నరాధమః || ౧౯ ||
 ఇచ్ఛాద్వేషసముత్థేన ద్వంద్వమోహేన జన్తవః || ౨౦ ||
 ధరావివరమగ్నానాం కీటానాం సమతాం గతాః || ౨౧ ||
 ఇతి సార్ధాన్తికావిద్యన్నిన్దావాక్యాని ఏకవింశత్ || ౨౧ ||
 తృతీయం ప్రకరణం సమాప్తమ్ |

౪ అథ సార్ధాన్తికజగన్నిధ్యావాక్యాని | (33)

నాన్యత్కించన మిషత్ || ౧ ||

వాచారమ్భణం వికారో నామధేయం మృత్తికేత్యేవ సత్యమ్ || ౨ ||

అతోఽన్యదార్తమ్ న తు తద్ద్వితీయమస్తి || 3 ||

నాత్ర కాచన భిదాఽస్తి || ౪ ||

నైవ తత్ర కావన భిదాఽస్తి ॥ ౫॥

సర్వం వికారజాతం మాయామాత్రమ్ ॥ ౬॥

సర్వత్ర న హ్యస్తి ద్వైతసిద్ధిః ॥ ౭॥

నాస్తి ద్వైతం కుతో మర్త్యమ్ ॥ ౮॥

ప్రపంచో యది విద్యేత నివర్తేత న సంశయః ॥ ౯॥

మాయామాత్రమిదం ద్వైతమద్వైతం పరమార్థతః ॥ ౧౦॥

వికల్పో వినివర్తేత కల్పితో యది కేనచిత్ ॥ ౧౧॥

ఉపదేశాదయం వాదో జ్ఞాతే ద్వైతం న విద్యతే ॥ ౧౨॥

ద్వితీయకారణాభావాదనుత్పన్నమిదం జగత్ ॥ ౧౩॥

యథైవేదం నభః శూన్యం జగచ్ఛూన్యం తథైవ హి ॥ ౧౪॥

ఇదం ప్రపంచం యత్కించోద్భవ్యద్యజ్జగతి వీక్ష్యతే ॥ ౧౫॥

దృశ్యరూపం చ దృగ్రూపం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ౧౬॥

ఇదం ప్రపంచం నాస్త్యైవ నోత్పన్నం నో స్థితం జగత్ ॥ ౧౭॥

చిత్తం ప్రపంచమిత్యాచుర్నాస్తి నాస్త్యైవ సర్వదా ॥ ౧౮॥

మాయాకార్యాదికం నాస్తి మాయా నాస్తి భయం న హి ॥ ౧౯॥

పరం బ్రహ్మహమస్మీతి స్మరణస్య మనో న హి ॥ ౨౦॥

వన్ధ్యాకుమారవచనే భీతిశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ౨౧॥

శశశ్శృణ్ణేణ నాగేన్ద్రో మృతశ్చేజ్జగదస్తి సత్ ॥ ౨౨॥

మృగతృష్ణాజలం పీత్వా తృప్తశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ౨౩॥

గర్భర్వనగరే సత్యే జగద్భవతి సర్వదా ॥ ౨౪॥

గగనే నీలిమాసత్యే జగత్సత్యం భవిష్యతి ॥ ౨౫॥

మాసాత్పూర్వం మృతో మర్త్యో హ్యగతశ్చేజ్జగద్భవేత్ ॥ ౨౬॥

గోస్తనాదుద్భవం క్షీరం పునరారోపణే జగత్ ॥ ౨౭॥

జ్వాలాగ్నిమణ్డలే పద్మవృద్ధిశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ౨౮॥

జ్ఞానినో హృదయం మూఢైర్జాతం చేదస్త్విదం జగత్ || ౨౯ ||
 అజకుఞ్చో జగన్నాస్తి హ్యేత్యుక్తుఞ్చో జగన్న హి || ౩౦ ||
 సర్వదాఽభేదకలనే ద్వైతాద్వైతం న విద్యతే || ౩౧ ||
 నాస్తి నాస్తి జగత్సర్వం గురుశిష్యాదికం న హి || ౩౨ ||
 సచ్చిదానందమాత్రోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ || ౩౩ ||
 ఇతి జగన్మిథ్యావాక్యాని త్రయస్త్రింశత్ || ౩౩ ||
 చతుర్థం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

× అథ సార్థాన్తికోపదేశవాక్యాని । (×౪)
 స య ఏషోఽణిమైతదాత్మ్యమిదం సర్వం తత్సత్యం స ఆత్మా
 తత్త్వమసి శ్వేతకేతో || ౧ ||
 అభయం వై జనక ప్రాప్తోఽసి || ౨ ||
 బ్రహ్మచర్యమహింసాం చాపరిగ్రహం సత్యం చ యత్సేన హే
 రక్షతో హే రక్షతో హే రక్షత ఇతి || ౩ ||
 తత్త్వమసి త్వం తదసి || ౪ ||
 యన్మనసా న మనుతే యేనాహుర్మనో మతమ్ || ౫ ||
 తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేదం యదిదముపాసతే || ౬ ||
 యత్పరం బ్రహ్మ సర్వాత్మా విశ్వస్యాయతనం మహత్ || ౭ ||
 సూక్ష్మాత్సూక్ష్మతరం నిత్యం తత్త్వమేవ త్వమేవ తత్ || ౮ ||
 అన్తఃపూర్ణో బహిఃపూర్ణః పూర్ణకుమ్భ ఇవార్ణవే || ౯ ||
 అన్తఃశూన్యో బహిఃశూన్యః శూన్యకుమ్భ ఇవామ్భరే || ౧౦ ||
 మా భవగ్రాహ్యభావాత్మా గ్రాహకాత్మా చ మా భవ || ౧౧ ||
 భావనామఖిలాం త్యక్త్వా యచ్ఛిష్టం తన్మయో భవ || ౧౨ ||
 ద్రష్టుదర్శనదృశ్యాది త్యక్త్వా వాసనయా సహ || ౧౩ ||
 దర్శనప్రథమాభాసమాత్మానం కేవలం భజ || ౧౪ ||

చిత్తాకాశం చిదాకాశమాకాశశ్చ తృతీయకమ్ || ౧౫||
 ద్వాభ్యాం శూన్యతరం విద్ధి చిదాకాశం మహామునే || ౧౬||
 ధ్యానతో హృదయాకాశే చితి చిచ్ఛక్రధారయా || ౧౭||
 మనో మారయ నిఃశక్తిం త్వాం ప్రబద్నన్తి నారయః || ౧౮||
 భోగైకవాసనాం త్యక్త్వా త్యజ త్వం భేదవాసనామ్ || ౧౯||
 భావాభావౌ తతస్త్వక్త్వా నిర్వికల్పః స్థిరో భవ || ౨౦||
 త్యజ ధర్మమధర్మం చ ఉభే సత్యాన్మతే త్యజ || ౨౧||
 ఉభే సత్యాన్మతే త్యక్త్వా యేన త్యజసి తత్త్యజ || ౨౨||
 ఆత్మన్యతీతే సర్వస్మాత్సర్వరూపేఽథవా తతే || ౨౩||
 కో బద్ధః కస్య వా మోక్షో నిర్మూలం మననం కురు || ౨౪||
 ఆశా యాతు నిరాశాత్వమభావం యాతు భావనా || ౨౫||
 అమనస్త్వం మనో యాతు తవాసక్లేన జీవతః || ౨౬||
 ఏకమాద్యన్తరహితం చిన్మాత్రమమలం తతమ్ || ౨౭||
 ఖాదప్యతితరాం సూక్ష్మం తద్బ్రహ్మాసి న సంశయః || ౨౮||
 రక్షకో విష్ణురిత్యాది బ్రహ్మ సృష్టేస్తు కారణమ్ || ౨౯||
 సంహారే రుద్ర ఇత్యేవం సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను || ౩౦||
 మత్స్యక్తం నాస్తి కిఞ్చిద్వా మత్స్యక్తా పృథివీ తు వా || ౩౧||
 మయాతిరిక్తం యద్యద్వా తత్తన్నాస్తీతి నిశ్చిను || ౩౨||
 అనాత్మేతి ప్రసక్తో వా అనాత్మేతి మనోఽపి వా || ౩౩||
 అనాత్మేతి జగద్వాపి నాస్త్వనాత్మేతి నిశ్చిను || ౩౪||
 ఆదిమధ్యాయసానేషు దుఃఖం సర్వమిదం యతః || ౩౫||
 తస్మాత్సర్వం పరిత్యజ్య తత్త్వనిష్ఠో భవానఘ || ౩౬||
 నిద్రాయా లోకవార్తాయాః శబ్దాదేరాత్మవిస్మృతేః || ౩౭||
 క్వచిన్నావసరం దత్త్వా చిన్తయాత్మానమాత్మని || ౩౮||

సర్వవ్యాపారముత్సృజ్య అహం బ్రహ్మాతి భావయ ॥ ౩౯॥
 అహం బ్రహ్మాతి నిశ్చిత్స్య త్వహంభవం పరిత్యజ ॥ ౪౦॥
 ఘటాకాశం మహాకాశ ఇవాత్మానం పరాత్మని ॥ ౪౧॥
 విలాప్యాఖణ్ణభావేన తూష్ణిం భవ సదా మునే ॥ ౪౨॥
 చిదిహస్తీతి చిన్మాత్రమిదం చిన్మయమేవ చ ॥ ౪౩॥
 చిత్త్వం చిదహమేతే చ లోకాశ్చిదితి భావయ ॥ ౪౪॥
 సత్యవిద్ధనమఖణ్ణమద్వయం సర్వదృశ్యరహితం నిరామయమ్ ॥ ౪౫॥
 యత్పదం విమలమద్వయం శివం తత్సదాహమితి మౌనమాశ్రయ ॥ ౪౬॥
 జన్మమృత్యుసుఖదుఃఖవర్జితం జాతినీతికులగోత్రదూరగమ్ ॥ ౪౭॥
 చిద్వివర్తజగతోఽన్య కారణం తత్సదాహమితి మౌనమాశ్రయ ॥ ౪౮॥
 పూర్ణమద్వయమఖణ్ణచేతనం విశ్వభేదకలనాదివర్జితమ్ ॥ ౪౯॥
 అద్వితీయపరసంవిదాత్మకం తత్సదాహమితి మౌనమాశ్రయ ॥ ౫౦॥
 స్వాత్మనోఽన్యతయా భాతం చరాచరమిదం జగత్ ॥ ౫౧॥
 స్వాత్మమాత్రతయా బుద్ధ్వా తదస్మీతి విభావయ ॥ ౫౨॥
 విలాప్య వికృతిం కృత్వాంసం సమభవవ్యత్యయక్రమాత్ ॥ ౫౩॥
 పరిశిష్టం చ చిన్మాత్రం చిదానన్దం విచిన్తయ ॥ ౫౪॥
 ఇతి సార్థాన్తికోపదేశవాక్యాని చతుఃపఞ్చాశత్ ॥ ౫౪॥
 పఞ్చమం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౬ అథ సార్థాన్తికజీవబ్రహ్మైక్యవాక్యాని । (౩౮)

స యశ్చాయం పురుషే ॥ ౧॥

యశ్చాసావాదిత్యే ॥ ౨॥

స ఏకః ॥ ౩॥

సత్యమాత్మా బ్రహ్మైవ బ్రహ్మత్త్వైవాత్ర హ్యేవ న విచిత్స్యిమ్ ॥ ౪॥

త్వం బ్రహ్మాసి ॥ ౫॥

అహం బ్రహ్మస్మి || ౬ ||

ఆవయోరస్తరం న విద్యతే త్వమేవాహమహమేవ త్వమ్ || ౭ ||

గతాః కలాః పఞ్చదశప్రతిష్ఠా దేవాశ్చ సర్వే ప్రతిదేవతాసు || ౮ ||

కర్మాణి విజ్ఞానమయశ్చ ఆత్మా పరేఽవ్యయే సర్వ ఏకీభవన్తి || ౯ ||

యేనేయతే శ్చణోతీదం జిప్రుతి వ్యాకరోతి చ || ౧౦ ||

స్వాద్వస్వాదు విజానాతి తత్ప్రజ్ఞానముదీరితమ్ || ౧౧ ||

చతుర్ముఖేన్ద్రదేవేషు మనుష్యాశ్వగవాదిషు || ౧౨ ||

చైతన్యమేకం బ్రహ్మతః ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ మయ్యపి || ౧౩ ||

పరిపూర్ణః పరాత్మాస్మిన్దేహే విద్యాధికారిణి || ౧౪ ||

బుద్ధేః సాక్షితయా స్థిత్యా స్ఫురన్నహమితీర్యతే || ౧౫ ||

స్వతః పూర్ణః పరాత్మాత్ర బ్రహ్మశబ్దేన వర్ణితః || ౧౬ ||

ఆస్మిత్యైక్యపరామర్శాత్తేన బ్రహ్మ భవామ్యహమ్ || ౧౭ ||

ఏకమేవాద్వితీయం సన్నామరూపవివర్జితమ్ || ౧౮ ||

సృష్టేః పురాధునాప్యస్య తాదృక్ త్వం తదితీర్యతే || ౧౯ ||

శ్రోతుర్దేహేన్ద్రియాతీతం వస్త్రస్త్ర త్వంపదేరితమ్ || ౨౦ ||

ఏకతా గ్రాహ్యతేఽసీతి తదైక్యమనుభూయతామ్ || ౨౧ ||

స్వప్రకాశాపరోక్షత్వమయమిత్సుక్తితో మతమ్ || ౨౨ ||

అహంకారాదిదేహాన్తాత్ప్రత్యగ్యాత్మేతి గీయతే || ౨౩ ||

దృశ్యమానస్య సర్వస్య జగతస్తత్త్వమీర్యతే ||

బ్రహ్మశబ్దేన తద్బ్రహ్మ స్వప్రకాశాత్మరూపకమ్ || ౨౪ ||

మాయావిద్యే విహాయైవ ఉపాధీ పరజీవయోః || ౨౫ ||

అఖణ్డం సచ్చిదానందం పరం బ్రహ్మ విలక్ష్యతే || ౨౬ ||

హకారః ఖేచరీప్రోక్షస్తన్వంపదం చేతి నిశ్చితమ్ || ౨౭ ||

సకారః పరమేశః స్వాత్తత్పదం చేతి నిశ్చితమ్ || ౨౮ ||

సకారో ధ్యాయతే జన్తుర్హకారో హి భవేద్భువమ్ || 30||
 ఆద్యో రా తత్పదార్థః స్యాన్మకారస్త్వంపదార్థవాన్ || 31||
 తయోః సంయోజనమసీత్యర్థే తత్త్వవిదో విదుః || 32||
 నమస్త్యమర్థీ విజ్ఞేయో రామస్తత్పదముచ్యతే || 33||
 ఆసీత్యర్థే చతుర్థీ స్యాదేవం మన్తేషు యోజయేత్ || 34||
 క్షీరం క్షీరే యథా క్షిప్తం తైలం తైలే జలం జలే || 35||
 సంయుక్తమేకతాం యాతి తథాత్మన్యాత్మవిన్మునిః || 36||
 ఘటే నష్టే యథా వ్యోమ వ్యోమైవ భవతి స్వయమ్ || 37||
 తదైవోపాధివిలయే బ్రహ్మైవ బ్రహ్మవిత్స్వయమ్ || 38||
 ఇతి సార్థాన్తికజీవబ్రహ్మైక్యవాక్యాన్యష్టత్రింశత్ || 39||
 షష్ఠం ప్రకరణం సమాప్తమ్ |

౭ అథ సార్థాన్తికమననవాక్యాని | (3౯)
 అహమన్నమహమన్నమహమన్నమ్ || ౧||
 అహమన్నాదో౩౭హమన్నాదో౩౭హమన్నాదః || ౨||
 అహం మనురభవం సూర్యశ్చ || 3||
 అహమేవేదం సర్వమసాని || ౪||
 యథా ఫేనతరణ్గాది సముద్రాదుత్థితం పునః || ౫||
 సముద్రే లీయతే తద్వజ్జగన్మయ్యనులీయతే || ౬||
 అనాత్మదృష్టేరవివేకనిద్రామహంమమస్వప్నగతిం గతో౭హమ్ || ౭||
 స్వరూపసూర్యే౭భ్యుదితే స్ఫుటో౭ర్గురో౭ర్మహావాక్యపదైః ప్రబుద్ధః || ౮||
 ప్రాణాశ్చలన్తు తద్ధర్మైః కామైర్వా హన్యతాం మనః || ౯||
 ఆనన్దబుద్ధిపూర్ణస్య మమ దుఃఖం కథం భవేత్ || ౧౦||
 న మే బద్ధో న మే ముక్తిర్న మే శాస్త్రం న మే గురుః || ౧౧||
 మాయామాత్రవికాసత్వాన్మాయాతీతో౭హమద్వయః || ౧౨||

ఆత్మానమజ్ఞాసా వేద్మి క్వాప్యజ్ఞానం పలాయితమ్ || ౧౩||
 కర్తృత్వమపి మే నష్టం కర్తవ్యం వాపి న క్వచిత్ || ౧౪||
 బ్రాహ్మణ్యం కులగోత్రే చ నామసౌందర్యజాతయః || ౧౫||
 సర్వే స్థూలదేహగతా హ్యేతే స్థూలాద్భిన్నస్య మే న హి || ౧౬||
 క్షుత్పిపాసాన్యబాధిర్యకామక్రోధాదయోఽఖిలాః || ౧౭||
 లిఙ్గదేహగతా హ్యేతే హ్యలిఙ్గస్య న విద్యతే || ౧౮||
 జడత్వప్రియమోదత్వధర్మాః కారణదేహగాః || ౧౯||
 న సన్తి మమ నిత్యస్య నిర్వికారస్వరూపిణః || ౨౦||
 చిద్రూపత్వాన్న మే జాడ్యం సత్యత్వాన్నాన్యతం మమ || ౨౧||
 ఆనన్దత్వాన్న మే దుఃఖమజ్ఞానాద్భాతి సత్యవత్ || ౨౨||
 నాహం దేహో జన్మమృత్యూ కుతో మే నాహం ప్రాణః క్షుత్పిపాసే కుతో మే || ౨౩||
 నాహం చేతః శోకమోహకా కుతో మే నాహం కర్తా బన్ధమోక్షౌ కుతో మే || ౨౪||
 ఆనన్దమన్తర్నిజమాశ్రయన్తమాశాపిశాచీమవమానయన్తమ్ || ౨౫||
 ఆలోకయన్తం జగదిన్ద్రజాలమాపత్కథం మాం ప్రవిశేదసఙ్గమ్ || ౨౬||
 దేవార్చనస్నానశౌచభిక్షాదౌ వర్తతాం వపుః || ౨౭||
 తారం జపతు వాక్ తద్వత్పఠత్వామ్నాయమస్తకమ్ || ౨౮||
 విష్ణుం ధ్యాయేత ధీర్యద్వా బ్రహ్మానన్దే విలీయతామ్ || ౨౯||
 సాక్ష్యహం కిఞ్చిదప్యత్ర న కుర్వే నాపి కారయే || ౩౦||
 జ్ఞాతం జ్ఞాతవ్యమధునా దృష్టం ద్రష్టవ్యమద్భుతమ్ || ౩౧||
 విశ్రాన్తోఽస్మి చిరం శ్రాన్తశ్చిన్మాత్రాన్నాస్తి కిఞ్చన || ౩౨||
 న భూతం న భవిష్యం చ చిన్తయామి కదాచన || ౩౩||
 న స్తామి న చ నిన్దామి హ్యోత్మనోఽన్యన్నహి క్వచిత్ || ౩౪||
 అలేపకోఽహమజరో నీరాగః శాన్తవాసనః || ౩౫||
 స్వపూర్ణాత్మాతిరేకేణ జగజ్జీవేశ్వరాదయః || ౩౬||

న సన్ని నాస్తి మాయా చ తేభ్యశ్చాహం విలక్షణః || 3E ||

కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి కిం గృహ్ణామి త్యజామి కిమ్ || 3F ||

యన్మయా పూరితం విశ్వం మహాకల్పామ్బునా యథా || 3F ||

ఇతి సార్ధాన్తికమననవాక్యాన్యేకోనచత్వారింశత్ || 3F ||

సప్తమం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౮ అథ సార్ధాన్తికజీవన్ముక్తివాక్యాని । (౧౧౯)

స తత్ర పర్యేతి జక్షత్క్రిడన్ రమమాణః స్త్రీభిర్వా యానైర్వా
జ్ఞాతిభిర్వా వయస్యైర్వా నోపజనం స్మరన్నిదం శరీరమ్ || ౧ ||

స వా ఏష ఏవం పశ్యన్నేవం మన్వాన ఏవం విజానన్నాత్మరతి-
రాత్మక్రీడః ఆత్మమిథున ఆత్మానన్దః స్వరాడ్ భవతి || ౨ ||

తే దేవాః పుత్రేషణాయాశ్చ విత్రేషణాయాశ్చ లోకేషణాయాశ్చ
ససాధనేభ్యో వ్యుత్థాయ నిరాగారా నిష్పరిగ్రహా అశిఖా అయజ్ఞోపవీతా
అన్ధా బధిరా ముగ్ధాః క్లిబా మూకా ఉన్మత్తా ఇవ పరివర్తమానాః శాన్తా
దాన్తా ఉపరతాస్తితిక్షవః । సమాహితా ఆత్మరతయ ఆత్మక్రీడా ఆత్మమిథునా
ఆత్మానన్దాః ప్రణవమేవ పరం బ్రహ్మాత్మప్రకాశం తూన్యం

జానన్తన్నత్రైవ పరిసమాప్తాః || 3 ||

కుచేలోఽసహాయ ఏకాకీ సమాధిస్థ ఆత్మకామ ఆప్తకామో నిష్కామో

జీర్ణకామో హస్తిని సింహే దంశే

మశకే నకులే సపరాక్షసగన్ధర్వేషు మృత్యో రూపాణి విదిత్వా న

బిభేతి కుతశ్చనేతి || ౪ ||

సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య నిర్మమో నిరహంకారో భూత్వా బ్రహ్మిష్ఠం
శరణమపగమ్యతత్త్వమసి సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ నేహ నానాస్తి
కించునేత్యాది మహావాక్యార్థానుభవజ్ఞానాద్బ్రహ్మైవాహమస్మీతి నిశ్చిత్వ
నిర్వికల్పసమాధిసా స్వతస్త్రో యతిశ్చరతి స సంన్యాసీ స ముక్తః స పూజ్యః
స యోగీ స పరమహంసః సోఽవధూతః స బ్రాహ్మణ ఇతి || ౫ ||

జీవః పంచువింశకః స్వకల్పితచతుర్వింశతితత్త్వం పరిత్యజ్య

షడ్వింశకపరమాత్మాహమితి నిశ్చయాజ్జీవన్ముక్తో భవతి || ౬ ||

తురీయమక్షరమితి జ్ఞాత్వా జాగరతే సుషుప్త్యవస్థాపన్న ఇవ యద్యచ్ఛుతం
యద్యద్దృష్టం తత్సర్వమవిజ్ఞాతమివ యో వనేత్తస్య స్వప్నావస్థాయామపి
తాదృగవస్థా భవతి స జీవన్ముక్తో భవతి ॥ ౭॥

సకృద్విభాతసదానన్దానుభవైకగోచరో బ్రహ్మవిద్విదాంశ్చక్షురాది
బాహ్యప్రపంచోపరతః సర్వం జగదాత్మత్వేన పశ్యన్నాత్మేతి భావయన్
కృతకృత్యో భవతి ॥ ౮॥

నిర్దవస్త్వః సదాఽచఞ్చలగాత్రః పరమశాన్తిం సీవకృత్య నిత్యశుద్ధః
పరమాత్మాహమేవేత్యఖణ్డానన్దః పూర్ణః కృతార్థః పరిపూర్ణపరమాకాశమగ్నమనాః
ప్రాప్తోన్మన్యవస్థః సన్న్యస్తనర్వేన్ద్రియవర్గోఽనేకజన్మార్జితపుణ్యపుణ్ణపరిపక్వ-
కైవల్యఫలోఽఖణ్డానన్దనిరస్తనర్వకేళకశ్మలో బ్రహ్మోహమస్మీతి కృత
కృత్యో భవతి ॥ ౯॥

బ్రహ్మైవాహమస్మీత్యనవరతం బ్రహ్మప్రణవానుసన్ధానేన యః కృతకృత్యో భవతి
స పరమహంసపరివ్రాట్ ॥ ౧౦॥

భావాభావకలావినిర్ముక్తః సర్వసంశయధ్వస్తః పూర్ణాహంభావః కృతకృత్యో భవతి ॥
౧౧॥

ప్రాణో హ్యేష సర్వభూతైర్విభాతి విజానన్విదాన్భవతే నాతివాదీ ॥ ౧౨॥

ఆత్మకీడ ఆత్మరతిః క్రియావానేష బ్రహ్మవిదాం వరిష్ఠః ॥ ౧౩॥

నిమిషార్థం న తిష్ఠన్తి వృత్తిం బ్రహ్మమయీం వినా ॥

యథా తిష్ఠన్తి బ్రహ్మద్యాః సనకాద్యాః శుకాదయః ॥ ౧౪॥

అధ్యాత్మరతిరాసీనో నిరపేక్షో నిరాశిషః ॥ ౧౬॥

సర్వద్వన్ద్వైర్వినిర్ముక్తో బ్రహ్మణ్యేవావతిష్ఠతే ॥ ౧౭॥

కపాలం వృక్షమూలాని కుచేలాన్యసహాయతా ॥ ౧౮॥

సమతా చైవ సర్వస్మిన్నేతన్ముక్తస్య లక్షణమ్ ॥ ౧౯॥

స్వప్నేఽపి యోఽభియుక్తః స్యాజ్జాగ్రతీవ విశేషతః ॥ ౨౦॥

ఈదృచ్ఛేష్ఠః స్మృతః శ్రేష్ఠో వరిష్ఠో బ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ౨౧॥

నిర్మానశ్చనహజ్కారో నిర్దవస్త్వశ్చిన్నసంశయః ॥ ౨౨॥

ఆత్మకీడ ఆత్మరతిరాత్మవాన్ సమదర్శనః || ౨౩||
 స్మృత్వా స్పృష్టాః చ భుక్త్వా చ దృష్ట్యా జ్ఞాత్వా శుభాశుభమ్ || ౨౪||
 న హృష్యతి గ్లాయతి యః స శాన్త ఇతి కథ్యతే || ౨౫||
 ఆప్రాప్తం హి పరిత్యజ్య సమ్ప్రాప్తే సమతాం గతః || ౨౬||
 అదృష్టభేదాభేదో యః సన్తుష్ట ఇతి కథ్యతే || ౨౭||
 నాకృతేన కృతేనార్థో న శ్రుతిస్మృతివిభ్రమైః || ౨౮||
 నిర్మలన ఇవామ్భోధిః స తిష్ఠతి యథా స్థితః || ౨౯||
 సమ్యగ్జ్ఞానావబోధేన నిత్యమేకసమాధినా || ౩౦||
 సాఙ్ఖ్య ఏవావబుద్ధా యే తే సాఙ్ఖ్యా యోగినః స్మృతాః || ౩౧||
 ప్రాణాద్యనిలసంశాన్తౌ యుక్త్యా యే పదమాగతాః || ౩౨||
 అనామయమనాద్యన్తం తే స్మృతా యోగయోగినః || ౩౩||
 సుఖదుఃఖదశాధీరం సామ్యాన్న ప్రోద్ధరన్తి యమ్ || ౩౪||
 నిఃశ్వాసా ఇవ శైలేన్ద్రం చిత్తం తస్య మృతం విదుః || ౩౫||
 వాచామతీతవిషయో విషయాశాదశోజ్ఞతః || ౩౬||
 పరానన్దరసాక్షుభ్తో రమతే స్వాత్మనాత్మని || ౩౭||
 నిర్గన్ధిః శాన్తసన్దేహో జీవన్ముక్తో విభావనః || ౩౮||
 అనిర్వాణోఽపి నిర్వాణశ్చిత్ప్రదీప ఇవ స్థితః || ౩౯||
 నిర్ధనోఽపి సదా తుష్టోఽప్యసహాయో మహాబలః || ౪౦||
 నిత్యతృప్తోఽప్యభుజ్ఞానోఽప్యసమః సమదర్శనః || ౪౧||
 కుర్వన్నపి న కుర్వాణశ్చాభోక్తా ఫలభోగ్యపి || ౪౨||
 శరీరప్యశరీరోఽసౌ పరిచ్ఛిన్నోఽపి సర్వగః || ౪౩||
 అధ్యాత్మరతిరాసీనః పూర్ణః పావనమానసః || ౪౪||
 నైష్కర్మణ్యేన న తస్యార్థస్తస్యార్థోఽస్తి న కర్మభిః || ౪౫||
 న సమాధానజాప్యాభ్యాం యస్య నిర్వాసనం మనః || ౪౬||

జగజ్జీవాదిరూపేణ పశ్యన్నపి పరాత్మవిత్ || ౪౭||
 న తత్పశ్యతి చిద్రూపం బ్రహ్మ వస్తేవ పశ్యతి || ౪౮||
 అహమన్నం సదాన్నాద ఇతి హి బ్రహ్మవేదనమ్ || ౪౯||
 బ్రహ్మవిద్గ్రసతి జ్ఞానాత్ సర్వం బ్రహ్మాత్మనైవ తు || ౫౦||
 సమాధిమథకర్మాణి మా కరోతు కరోతు వా || ౫౧||
 హృదయేనాత్తసర్వేహో ముక్త ఏవోత్తమాశయః || ౫౨||
 అక్షరత్వాద్వరేణ్యత్వాద్వ్యస్తసంసారబంధనాత్ || ౫౩||
 తత్త్వమస్యాదిలక్ష్యత్వాదవధూత ఇతీర్యతే || ౫౪||
 యో విలక్ష్యోశ్రమాన్వర్ణానాత్మన్యేవ స్థితః పుమాన్ || ౫౫||
 అతివర్ణాశ్రమీ యోగీ అవధూతః స కథ్యతే || ౫౬||
 యథా రవిః సర్వరసాన్పుభుక్త్యై హుతాశ్చనశ్చాపి హి సర్వభక్షః || ౫౭||
 తథైవ యోగీ విషాయన్పుభుక్త్యై న లిప్యతే పుణ్యపాపైశ్చ శుద్ధః || ౫౮||
 కేవలం సుసమః స్వచ్ఛో మోసీ ముదితమానసః || ౫౯||
 సన్తోషామృతపానేన యే శాన్తాస్పృష్టిమాగతాః || ౬౦||
 ఆత్మారామా మహాత్మానస్తే మహాపదమాగతాః || ౬౧||
 హర్షామర్షభయక్రోధకామకార్పణ్యదృష్టిభిః || ౬౨||
 న హృష్యతి గ్లాయతి యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౬౩||
 అహంకారమయీం త్యక్త్వా వాసనాం లీలయైవ యః || ౬౪||
 తిష్ఠతి ధ్యేయసన్త్యాగీ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౬౫||
 మోనవాన్నిరహంభావో నిర్మానో ముక్తమత్సరః || ౬౬||
 యః కరోతి గతోద్వేగః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౬౭||
 యావతీ దృశ్యకలనా సకలేయం విరోక్యతే || ౬౮||
 సా యేన సుష్ఠు సన్త్యక్తా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౬౯||
 ఉద్వేగానస్థరహితః సమయా స్వచ్ఛయా ధియా || ౭౦||

న శోచతే న చోదేతి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౭౧||
 సర్వేచ్ఛాః సకలాః శక్యాః సర్వేహాః సర్వనిశ్చయాః || ౭౨||
 ధియా యేన పరిత్యక్తాః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౭౩||
 జన్మస్థితివినాశేషు సోదయాస్తమయేషు చ || ౭౪||
 సమమేవ మనో యస్య స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౭౫||
 సర్వాధిష్ఠానచిన్మాత్రే నిర్వికల్పే చిదాత్మని || ౭౬||
 యో జీవతి గతస్నేహాః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౭౭||
 క్రియానాశాద్భవేచ్ఛిన్తానాశోఽస్మాద్వాసనాక్షయః || ౭౮||
 వాసనాప్రక్షయో మోక్షః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౭౯||
 నిర్వికల్పా చ చిన్మాత్రా వృత్తిః ప్రజ్ఞేతి కథ్యతే || ౮౦||
 సా సర్వదా భవేద్యస్య స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౮౧||
 దేహేన్ద్రియేష్వహంభావ ఇదంభావస్తదన్యకే || ౮౨||
 యస్య నో భవతః క్వాపి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౮౩||
 న ప్రత్యగ్బ్రహ్మణోర్భేదం కదాపి బ్రహ్మసర్గయోః || ౮౪||
 ప్రజ్ఞయా యో విజానాతి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౮౫||
 సాధుభిః పూజ్యమానోఽపి పీడ్యమానోఽపి దుర్జనైః || ౮౬||
 సమమేవ భవేద్యస్య స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౮౭||
 యథాస్థితమిదం యస్య వ్యవహారవతోఽపి చ || ౮౮||
 అస్తం గతం స్థితం వ్యోమ స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౮౯||
 నోదేతి నాస్తమాయాతి సుఖే దుఃఖే మనఃప్రభా || ౯౦||
 యథా ప్రాప్తస్థితిర్యస్య స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౯౧||
 యో జాగర్తి సుషుప్తిస్థో యస్య జాగ్రన్నవిద్యతే || ౯౨||
 యస్య నిర్వాసనో బోధః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౯౩||
 రాగద్వేషభయాదీనామనురూపం చరన్నపి || ౯౪||

యోఽన్తరోఽప్యమవదత్యచ్ఛః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౯౫||
 యస్య నాహఙ్కూతో భావో బుద్ధిర్యస్య స లిప్యతే || ౯౬||
 కుర్వతోఽకుర్వతో వాపి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౯౭||
 యస్మాన్నోఽద్విజితే లోకో లోకాన్నోఽద్విజితే చ యః || ౯౮||
 హర్షామర్షభయోన్ముక్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౯౯||
 యః సమస్తార్థజాలేషు వ్యవహార్యపి శీతలః || ౧౦౦||
 పరాధేష్వివ పూర్ణాత్మా స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౦౧||
 ప్రజహాతి యదా కామాన్సర్వాన్శ్చిత్తగతాన్మునే || ౧౦౨||
 మయి సర్వాత్మకే తుష్టః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౦౩||
 చైత్యవర్జితచిన్మాత్రే పదే పరమపావనే || ౧౦౪||
 అక్షుబ్ధితో విశ్రాన్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౦౫||
 ఇదం జగదయం సోఽహం దృశ్యజాతమవాస్తవమ్ || ౧౦౬||
 యస్య చిత్తే న స్ఫురతి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౦౭||
 శాన్తసంసారకలనః కలావానపి నిష్కలః || ౧౦౮||
 యః సచిత్తోఽపి నిశ్చిత్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౦౯||
 చిదాత్మాహం పరాత్మాహం నిర్గుణోఽహం పరాత్పరః || ౧౧౦||
 ఆత్మమాత్రేణ యస్తిష్ఠేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧౧||
 దేహత్రయాతిరిక్తోఽహం శుద్ధచైతన్యమస్మ్యహమ్ || ౧౧౨||
 బ్రహ్మోహమితి యస్యాన్తః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧౩||
 యస్య దేహాదికం నాస్తి యస్య బ్రహ్మోతి నిశ్చయః || ౧౧౪||
 పరమానందపూర్ణో యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧౫||
 నిత్యానందః ప్రసన్నాత్మా హ్యన్యచిన్తావివర్జితః || ౧౧౬||
 కిఞ్చిదస్తిత్వహీనో యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧౭||
 అహం బ్రహ్మోస్మ్యహం బ్రహ్మోస్మ్యహం బ్రహ్మోతి నిశ్చయః || ౧౧౮||

చిదహం చిదహం చేతి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే || ౧౧౯ ||

ఇతి జీవన్ముక్తివాక్యాన్వేకోనవింశత్యధికం శతమ్ || ౧౧౯ ||

అష్టమం ప్రకరణం సమాప్తమ్ |

౯ అథ సార్థాన్వికస్వానుభూతివాక్యాని | (౧౧౮)

యోఽసావసౌ పురుషః సోఽహమస్మి || ౧ ||

తద్యోఽహం సోఽసౌ యోఽసౌ సోఽహమ్ || ౨ ||

తం శాస్త్రమచలమద్వయానన్దచిద్ధన ఏవాస్మి || ౩ ||

తత్పూర్ణానన్తైకబోధస్తద్భ్రహ్మైవాహమస్మి || ౪ ||

త్వం వాహమస్మి భగవో దేవ తేఽహం వై త్వమసి || ౫ ||

సచ్చిదానన్దాత్మకోఽహమజ్ఞోఽహం పరిపూర్ణోఽహమస్మి || ౬ ||

శుద్ధాద్వైతబ్రహ్మహమ్ || ౭ ||

వాచామగోచరనిరాకారపరబ్రహ్మస్వరూపోఽహమేవ || ౮ ||

సదోఽజ్ఞ్వలోఽవిద్యాతత్కార్యహీనః స్వాత్మా బన్ధహరః సర్వదా ద్వైతరహిత
 ఆనన్దరూపః సర్వాధిష్ఠానసన్మాత్రో నిరస్తావిద్యాతమోమోహోఽహమేవాహమోం
 తద్యత్పరం బ్రహ్మ రామచన్ద్రశ్చిదాత్మకః సోఽహమోం తద్రామభద్రః
 పరం జ్యోతీ రసోఽహమోమ్ || ౯ ||

తత్పరః పరమపురుషః పురాణపురుషోత్తమో నిత్యశుద్ధబుద్ధముక్తసత్య-
 పరమానన్దానన్తాద్వయపరిపూర్ణః పరమాత్మా బ్రహ్మైవాహం రామోఽస్మి || ౧౦ ||

త్రిషు ధామసు యదోఽభిజ్యం భోక్తా భోగశ్చ యదభవేత్ || ౧౧ ||

తేభ్యో విలక్షణః సాక్షీ చిన్మాత్రోఽహం సదాశివః || ౧౨ ||

మయ్యేవ సకలం జాతం మయి సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ || ౧౩ ||

మయి సర్వం లయం యాతి తద్బ్రహ్మాద్వయమస్మ్యహమ్ || ౧౪ ||

నిర్వాణోఽస్మి నిరీహోఽస్మి నిరంశోఽస్మి నిరీప్సితః || ౧౫ ||

చిదాత్మాఽస్మి నిరంశోఽస్మి పరాపరవివర్జితః || ౧౬ ||

బ్రహ్మైవాహం సర్వవేదాన్తవేద్యం నాహం వేద్యం వ్యోమవాతాదిరూపమ్ || ౧౭ ||

రూపం నాహం నామ నాహం న కర్మ బ్రహ్మైవాహం సచ్చిదానందరూపమ్ || ౧౮||

నిత్యః శుద్ధో బుద్ధముక్తస్వభావః సత్యః సూక్ష్మః
సన్విభుశ్చాద్వితీయః || ౧౯||

ఆనందాభిర్యత్పరః సోఽహమస్మి ప్రత్యగ్ధాతుర్నాత్ర సంశీతిరస్తి || ౨౦||

సోఽహమర్కః పరం జ్యోతిరర్కజ్యోతిరహం శివః || ౨౧||

ఆత్మజ్యోతిరహం శుక్రః సర్వజ్యోతిరసావహోమ్ || ౨౨||

ద్వైతభావవిముక్తోఽస్మి సచ్చిదానందలక్షణః || ౨౩||

శుద్ధబోధస్వరూపోఽహం కేవలోఽహం సదాశివః || ౨౪||

నిష్క్రియోఽస్మ్యవికారోఽస్మి నిర్గుణోఽస్మి నిరాకృతిః || ౨౫||

నిర్వికల్పోఽస్మి నిత్యోఽస్మి నిరాలంబోఽస్మి నిర్ద్వయః || ౨౬||

కేవలాఖణ్డబోధోఽహం స్వానందోఽహం నిరస్తరః || ౨౭||

సత్యం జ్ఞానమనంతం యత్పరం బ్రహ్మహమేవ తత్ || ౨౮||

కేవలం చిత్సదానందం బ్రహ్మైవాహం జనార్దనః || ౨౯||

అశుభాశుభసంకృత్యైః సంశాన్తోఽస్మి నిరామయః || ౩౦||

నష్టేష్టానిష్టకలనః సంవిన్మాత్రపరోఽస్మ్యహమ్ || ౩౧||

అన్తర్యామ్యహమగ్రాహ్యోఽనిర్దేశ్యోఽహమలక్షణః || ౩౨||

అద్వైతోఽహం పూర్ణోఽహమబాహ్యోఽహమనస్తరః || ౩౩||

అద్వయానందవిజ్ఞానఘనోఽస్మ్యహమవిక్రీయః || ౩౪||

అవిద్యాకార్యహీనోఽహమవాఙ్మనసగోచరః || ౩౫||

ఆత్మచైతన్యరూపోఽహమహమానందచిద్ధనః || ౩౬||

ఆప్తకామోఽహమాకాశాత్పరమాత్మేశ్వరోఽస్మ్యహమ్ || ౩౭||

చిదానందోఽస్మ్యహం చేతా చిద్ధనశ్చిన్మయోఽస్మ్యహమ్ || ౩౮||

జ్యోతిర్మయోఽస్మ్యహం జ్యాయాజ్యోతిషాం జ్యోతిరస్మ్యహమ్ || ౩౯||

నిత్యోఽహం నిరవద్యోఽహం నిష్క్రియోఽమి నిరజ్ఞానః || ౪౦||

నిర్మలో నిర్వికల్పోఽహం నిరాఖ్యాతోఽస్మి నిశ్చలః ॥ ౪౧॥
 నిర్వికారో నిత్యమాతో నిర్గుణో నిస్సృహోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౪౨॥
 నిర్ద్రియో నియంతాహం నిరపేక్షోఽస్మి నిష్కలః ॥ ౪౩॥
 పురుషః పరమాత్మాహం పురాణః పరమోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౪౪॥
 పూర్ణానన్తైకబోధోఽహం ప్రత్యగేకరసోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౪౫॥
 ప్రజ్ఞాతోఽహం ప్రశాంతోఽహం ప్రకాశః పరమేశ్వరః ॥ ౪౬॥
 ఏకధా చిన్మమానోఽహం ద్వైతాద్వైతవిలక్షణః ॥ ౪౭॥
 శుద్ధోఽస్మి శుక్రః శాంతోఽస్మి శాశ్వతోఽస్మి శివోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౪౮॥
 ఆహం సకృద్విభాతోఽస్మి నేస్వ మహిమ్ని సదా స్థితః ॥ ౪౯॥
 మానావమానహీనోఽస్మి నిర్గుణోఽస్మి శివోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౫౦॥
 ద్వైతాద్వైతవిహీనోఽస్మి ద్వంద్వహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౫౧॥
 భావాభావవిహీనోఽస్మి భాషాహీనోఽస్మి భాస్మ్యహమ్ ॥ ౫౩॥
 శూన్యాశూన్యవిహీనోఽస్మి శోభనాశోభనోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౫౪॥
 సదసద్భేదహీనోఽస్మి సజ్కుల్పరహితోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౫౫॥
 నానాత్మభేదహీనోఽస్మి హ్యఖణ్డానన్దవిగ్రహః ॥ ౫౬॥
 బన్దమోక్షవిహీనోఽస్మి శుద్ధం బ్రహ్మాస్మి సోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౫౭॥
 చిత్తాదిసర్వహీనోఽస్మి పరమోఽస్మి పరాత్పరః ॥ ౫౮॥
 సదా విచారరూపోఽస్మి నిర్విచారోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౫౯॥
 ధ్యాతృధ్యానవిహీనోఽస్మి ధ్యేయహీనోఽస్మి సోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౬౦॥
 లక్ష్యాలక్ష్యవిహీనోఽస్మి లయహీనరసోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౬౧॥
 మాతృమానవిహీనోఽస్మి మేయహీనః శివోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౬౨॥
 సర్వేన్ద్రియవిహీనోఽస్మి సర్వకర్మకృదప్యహమ్ ॥ ౬౩॥
 ముదితాముదితాఖ్యోఽస్మి సర్వమౌనఫలోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౬౪॥
 షడ్వికారవిహీనోఽస్మి షట్కోశరహితోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౬౫॥

దేశకాలవిముక్తోఽస్మి దిగంబురసుఖోఽస్మ్యహమ్ || ౬౬ ||
 అఖణ్డాకాశరూపోఽస్మి హ్యఖణ్డాకారమస్మ్యహమ్ || ౬౭ ||
 ప్రపంచముక్తచిత్తోఽస్మి ప్రపంచరహితోఽస్మ్యహమ్ || ౬౮ ||
 సర్వప్రకాశరూపోఽస్మి చిన్మాత్రజ్యోతిరస్మ్యహమ్ || ౬౯ ||
 కాలత్రయవిముక్తోఽస్మి కామాదిరహితోఽస్మ్యహమ్ || ౭౦ ||
 ముక్తిహీనోఽస్మి ముక్తోఽస్మి మోక్షహీనోఽస్మ్యహమ్ సదా || ౭౧ ||
 గన్తవ్యదేశహీనోఽస్మి గమనాదివివర్జితః || ౭౨ ||
 సర్వదా సమరూపోఽస్మి శాస్తోఽస్మి పురుషోత్తమః || ౭౩ ||
 చిదక్షరోఽహం సత్యోఽహం వాసుదేవోఽజరోఽమరః || ౭౪ ||
 అహమేవాక్షరం బ్రహ్మ వాసుదేవాఖ్యమద్వయమ్ || ౭౫ ||
 పరబ్రహ్మస్వరూపోఽహం పరమానందమస్మ్యహమ్ || ౭౬ ||
 కేవలం జ్ఞానరూపోఽహం కేవలం పరమోఽస్మ్యహమ్ || ౭౭ ||
 కేవలం శాస్త్రరూపోఽహం కేవలం చిన్మయోఽస్మ్యహమ్ || ౭౮ ||
 కేవలం నిత్యరూపోఽహం కేవలం శాశ్వతోఽస్మ్యహమ్ || ౭౯ ||
 కేవలం సత్యరూపోఽహమహం త్యక్త్వాహమస్మ్యహమ్ || ౮౦ ||
 కేవలం తుర్యరూపోఽస్మి తుర్యాతీతోఽస్మి కేవలః || ౮౧ ||
 కేవలకారరూపోఽస్మి శుద్ధరూపోఽస్మ్యహం సదా || ౮౨ ||
 నిర్వికల్పస్వరూపోఽస్మి నిరీహోఽస్మి నిరామయః || ౮౩ ||
 అపరిచ్ఛిన్నరూపోఽస్మి హ్యనన్తానన్దరూపవాన్ || ౮౪ ||
 ఆత్మారామస్వరూపోఽస్మి అహమాత్మా సదాశివః || ౮౫ ||
 ఆదిమధ్యాన్తశూన్యోఽస్మి హ్యకాశసదృశోఽస్మ్యహమ్ || ౮౬ ||
 నిత్యశుద్ధచిదానన్దః సత్తామాత్రోఽహమవ్యయః || ౮౭ ||
 నిత్యబుద్ధవిశుద్ధైకః సచ్ఛిదానన్దమస్మ్యహమ్ || ౮౮ ||
 భూమానన్దస్వరూపోఽస్మి భాషాహీనోఽస్మ్యహం సదా || ౮౯ ||

సర్వాధిష్ఠానరూపోఽస్మి సర్వదా చిద్భనోఽస్మ్యహమ్ || ౯౦||
 చిత్తవృత్తివిహీనోఽహం చిదాత్మైకరసోఽస్మ్యహమ్ || ౯౧||
 అహం బ్రహ్మైవ సర్వం స్యాదహం చైతన్యమేవ హి || ౯౨||
 అహమేవాహమేవాస్మి భూమాకారస్వరూపవాన్ || ౯౩||
 అహమేవ మహానాత్మా హ్యహమేవ పరాత్పరః || ౯౪||
 అహమన్యవదాభామి హ్యహమేవ శరీరవత్ || ౯౫||
 అహం శిష్యవదాభామి హ్యహం లోకత్రయాశ్రయః || ౯౬||
 అహం కాలత్రయాతీతో హ్యహం వేదైరుపాసితః || ౯౭||
 అహం శాస్త్రేణ నిర్ణీత అహం చిత్తే వ్యవస్థితః || ౯౮||
 ఆనన్దఘన ఏవాహమహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ || ౯౯||
 ఆత్మనాత్మని తృప్తోఽస్మి హ్యరూపో హ్యహమవ్యయః || ౧౦౦||
 ఆకాశాదపి సూక్ష్మోఽహమాద్యన్తాభావవానహమ్ || ౧౦౧||
 సత్తామాత్రస్వరూపోఽహం శుద్ధమోక్షస్వరూపవాన్ || ౧౦౨||
 సత్యానన్దస్వరూపోఽహం జ్ఞానానన్దఘనోఽస్మ్యహమ్ || ౧౦౩||
 నామరూపవిముక్తోఽహమహమానన్దవిగ్రహః || ౧౦౪||
 ఆదిచైతన్యమాత్రోఽహమఖణ్డైకరసోఽస్మ్యహమ్ || ౧౦౫||
 సర్వత్ర పూర్ణరూపోఽహం పరామృతరసోఽస్మ్యహమ్ || ౧౦౬||
 ఏకమేవాద్వితీయం సద్బ్రహ్మైవాహం న సంశయః || ౧౦౭||
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ హ్యహమేవ గురోర్గురుః || ౧౦౮||
 సర్వజ్ఞానప్రకాశోఽస్మి ముఖ్యవిజ్ఞానవిగ్రహః || ౧౦౯||
 తుర్యాతుర్యప్రకాశోఽస్మి తుర్యాతుర్యాదివర్జితః || ౧౧౦||
 దృశిస్వరూపం గగనోపమం పరం సకృద్విభాతం త్వజమేకమక్షరమ్ || ౧౧౧||
 అలేపకం సర్వగతం యదవ్యయం తదేవ చాహం సకలం విముక్త ఓం || ౧౧౨||
 అహం బ్రహ్మాస్మి మన్త్రోఽయం జన్మపాపం వినాశయేత్ || ౧౧౩||

అహం బ్రహ్మాస్మి మన్రోఽయం భేదబుద్ధిం వినాశయేత్ || ౧౧౪||

అహం బ్రహ్మాస్మి మన్రోఽయం కోటిదోషం వినాశయేత్ || ౧౧౫||

అహం బ్రహ్మాస్మి మన్రోఽయం జ్ఞానానందం ప్రయచ్ఛతి || ౧౧౬||

సర్వమన్త్రాన్ముత్సుజ్య ఇమం మన్త్రం సమభ్యసేత్ || ౧౧౭||

సద్యో మోక్షమవాప్నోతి నాస్తి సందేహమణ్వపి || ౧౧౮||

ఇతి స్వానుభూతివాక్యాని అష్టాదశోత్తరశతమ్ || ౧౧౮||

నవమం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౦ అథ సార్థాన్తికసమాధివాక్యాని । (౫౦)

జీవాత్మపరమాత్మైక్యావస్థా త్రిపుటిరహితా పరమానందస్వరూపా
శుద్ధచైతన్యాత్మికా సమాధిః || ౧||

ధ్యాత్వధ్యానే విహాయ నివాతస్థితదీపవద్ధ్యయైకగోచరం చిత్తం సమాధిః || ౨||

మనః ప్రచారశూన్యం పరమాత్మని లీనం భవతి || ౩||

ప్రాప్తే జ్ఞానేన విజ్ఞానే జ్ఞేయే పరమాత్మని హృది సంస్థితే దేహే
లబ్ధశాన్తిపదం గతే తదా ప్రభా మనోబుద్ధిశూన్యం భవతి || ౪||

ప్రాణాపానయోరైక్యం కృత్వా ధృతకుమ్భకో నాసాగ్రదర్శనదృఢభావనయా
ద్విచక్రాఙ్గులిభిః షణ్ముఖీకరణేన ప్రణవధ్వనిం నిశమ్య మనస్తత్ర
లీనం భవతి || ౫||

పయఃస్రవానంతరం ధేనుస్తనక్షీరమివ సర్వేన్ద్రియవర్గే పరినష్టే మనోనాశం
భవతి || ౬||

యదా పఞ్చావతిష్ఠన్తే జ్ఞానాని మనసా సహ || ౭||

బుద్ధిశ్చ న విచేష్ఠతి తామాహుః పరమాం గతిమ్ || ౮||

సంశాన్తసర్వసంక్కుల్పా యా శిలావదవస్థితిః || ౯||

జాగ్రన్నిద్రావినిర్ముక్తా సా స్వరూపస్థితిః పరా || ౧౦||

మారుతేమధ్యసంజ్ఞారే మనఃస్థైర్యం ప్రజాయతే || ౧౧||

యో మనః సుస్థిరీభావః సైవావస్థా మనోన్మనీ || ౧౨||

సరూపోఽసౌ మనోనాశో జీవన్ముక్తస్య విద్యతే || ౧౩||
 నిద్రాఘరూపనాశస్తు వర్తతే దేహముక్తికే || ౧౪||
 చిత్తే చైత్యదశాహీనే యా స్థితిః క్షీణచేతసామ్ || ౧౫||
 సోచ్యతే శాన్తకలనా జాగ్రత్యేవ సుషుప్తతా || ౧౬||
 వైతజ్ఞాగ్రన్న చ స్వప్నః సజ్కల్పనామభావనాత్ || ౧౭||
 సుషుప్తభావో నాప్యేతదభావాజ్జడతాస్థితేః || ౧౮||
 సత్త్వావబోధ ఏవాసౌ వాసనాత్పణపావకః || ౧౯||
 ప్రోక్తః సమాధిశబ్దేన న తు తూష్టిమవస్థితిః || ౨౦||
 నిర్వికారతయా వృత్త్యా బ్రహ్మకారతయా పునః || ౨౧||
 వృత్తివిస్మరణం సమ్యక్సమాధిరభిధీయతే || ౨౨||
 దృశ్యాసమృణవబోధేన రాగద్వేషాదితానవే || ౨౩||
 రతిర్వలోదితా యా సా సమాధిరభిధీయతే || ౨౪||
 అహమేవ పరం బ్రహ్మ బ్రహ్మోహమితి సంస్థితిః || ౨౫||
 సమాధిః స తు విజ్ఞేయః సర్వవృత్తినిరోధకః || ౨౬||
 సమాధిః సంవిదుత్పత్తిః పరజ్ఞేకతాం ప్రతి || ౨౭||
 ధ్యానస్య విస్మృతిః సమ్యక్సమాధిరభిధీయతే || ౨౮||
 సమాహితా నిత్యతృప్తా యథాభూతార్థదర్శినీ || ౨౯||
 బ్రహ్మన్సమాధిశబ్దేన పరా ప్రజ్ఞోచ్యతే బుధైః || ౩౦||
 అక్షుభ్దా నిరహఙ్కారా ద్వన్వేష్యస్వననుపాతినీ || ౩౧||
 బ్రహ్మన్సమాధి శబ్దేన మేరోః స్థిరతరా స్థితిః || ౩౨||
 నిశ్చిత్తా విగతాఽభీష్టా హేయోపాదేయవర్జితా || ౩౩||
 బ్రహ్మన్సమాధి శబ్దేన పరిపూర్ణమనోగతిః || ౩౪||
 సలిలే సైన్దవం యద్వత్సామ్యం భజతి యోగతః || ౩౫||
 తథాత్మమనసోరైక్యం సమాధిరభిధీయతే || ౩౬||

యత్సమత్వం తయోరత్ర జీవాత్మపరమాత్మనోః ॥ 3౭॥

సమస్తనష్టసంకల్పః సమాధిరభిధీయతే ॥ ౩౮॥

ప్రభాశూన్యం మనఃశూన్యం బుద్ధిశూన్యం నిరామయమ్ ॥ ౩౯॥

సర్వశూన్యం నిరాభాసం సమాధిరభిధీయతే ॥ ౪౦॥

బ్రహ్మకారమనోవృత్తిప్రవాహోఽహఙ్కృతిం వినా ॥ ౪౧॥

సమృజ్ఞాతసమాధిః స్యాద్ధ్యానాభ్యాసప్రకర్షతః ॥ ౪౨॥

ప్రశాన్తవృత్తికం చిత్తం పరమానందీపకమ్ ॥ ౪౩॥

అసమృజ్ఞాతనామాయం సమాధిరోగినాం ప్రియః ॥ ౪౪॥

స్వాస్వభూతిరసావేశాద్ధృశ్యశబ్దావపేక్షితుః ॥ ౪౫॥

నిర్వికల్పసమాధిః స్యాన్నివాతస్థితదీపవత్ ॥ ౪౬॥

ప్రభాశూన్యం మనఃశూన్యం బుద్ధిశూన్యం చిదాత్మకమ్ ॥ ౪౭॥

అన్తర్వాసవృత్తిరూపోఽసౌ సమాధిర్మునిభావితః ॥ ౪౮॥

ఊర్ధ్వపూర్ణమధఃపూర్ణం మధ్యపూర్ణం శివాత్మకమ్ ॥ ౪౯॥

సాక్షాద్విధిముఖో హ్యేష సమాధిః పారమార్థికః ॥ ౫౦॥

ఇతి సార్ధాన్తికసమాధివాక్యాని పఞ్చాశత్ ॥ ౫౦॥

దశమం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౧ అథ సార్ధాన్తికాష్టవిధిస్వరూపవాక్యేషు నానాల్లింగస్వరూపవాక్యాని ॥ (౩౨)

శ్రోత్రస్య శ్రోత్రం మనసో మనో యద్వాచో హ వాచం స ఉ ప్రాణస్య ప్రాణః ॥ ౧॥

యో వై భూమా తత్సుఖమ్ ॥ ౨॥

యో వై భూమా తదమృతమ్ ॥ ౩॥

నేతి నేతి నహ్యేతస్మాదితి నేత్యన్యత్పరమస్యథ నామధేయః

సత్యస్య సత్యమితి ప్రాణా వై సత్యం తేషామేవ సత్యమ్ ॥ ౪॥

రాతేర్దాతుః పరాయణమ్ ॥ ౫॥

స పర్యగాచ్ఛక్రమకాయమవ్రణమస్నావిరః శుద్ధమపాపవిధ్ధమ్ ॥ ౬॥

ప్రణవో హ్యపరం బ్రహ్మ ప్రణవశ్చ పరః స్మృతః ॥ ౭॥
 న నిరోధో న చోత్పత్తిర్న బద్ధో న చ సాధకః ॥ ౮॥
 న ముముక్షుర్న వై ముక్త ఇత్యేషా పరమార్థతా ॥ ౯॥
 అఖణ్డైకరసం శాస్త్రమఖణ్డైకరసా త్రయీ ॥ ౧౦॥
 అఖణ్డైకరసో దేహ అఖణ్డైకరసం మనః ॥ ౧౧॥
 అఖణ్డైకరసం సూత్రమఖణ్డైకరసో విరాట్ ॥ ౧౨॥
 అఖణ్డైకరసావిద్యా హ్యఖణ్డైకరసోఽవ్యయః ॥ ౧౩॥
 అఖణ్డైకరసం గోప్యమఖణ్డైకరసః శశీ ॥ ౧౪॥
 అఖణ్డైకరసం క్షేత్రమఖణ్డైకరసా క్షమా ॥ ౧౫॥
 అఖణ్డైకరసాస్తారా అఖణ్డైకరసో రవిః ॥ ౧౬॥
 అఖణ్డైకరసో జ్ఞాతా అఖణ్డైకరసా స్థితిః ॥ ౧౭॥
 అఖణ్డైకరసా మాతా అఖణ్డైకరసః పితా ॥ ౧౮॥
 అఖణ్డైకరసో రాజా అఖణ్డైకరసం పురమ్ ॥ ౧౯॥
 అఖణ్డైకరసం తారమఖణ్డైకరసో జపః ॥ ౨౦॥
 సర్వవర్జితచిన్మాత్రం త్వత్తా మత్తా చ చిన్మయమ్ ॥ ౨౧॥
 ఆదిరన్తం చ చిన్మాత్రం గురుశిష్యాది చిన్మయమ్ ॥ ౨౨॥
 దృగ్దృశ్యం యది చిన్మాత్రమస్తి చేచ్ఛిన్మయం సదా ॥ ౨౩॥
 సర్వాశ్చర్యం చ చిన్మాత్రం దేహశ్చిన్మాత్రమేవ హి ॥ ౨౪॥
 అహం త్వం బైవ చిన్మాత్రం మూర్తామూర్తాది చిన్మయమ్ ॥ ౨౫॥
 పుణ్యం పాపం చ చిన్మాత్రం జీవశ్చిన్మాత్రవిగ్రహః ॥ ౨౬॥
 దేహత్రయవిహీనత్వాత్కాలత్రయవివర్జనాత్ ॥ ౨౭॥
 జీవత్రయగుణాభావాత్తాపత్రయవివర్జనాత్ ॥ ౨౮॥
 లోకత్రయవిహీనత్వాత్సర్వమాత్యేతి శాసనాత్ ॥ ౨౯॥
 చిత్తాభావాచ్ఛిన్మనీయం దేహాభావాజ్జరా న చ ॥ ౩౦॥

పాదాభావాద్గతిర్నాస్తి హస్తాభావాత్క్రియా న చ ॥ 3౧॥

మృత్యుర్నాస్తి జనాభావాద్బుద్ధ్యభావాత్సుఖాదికమ్ ॥ 3౨॥

ఇతి సార్ధాన్తికనానాల్లిక్లస్వరూపవాక్యాని ద్వాత్రింశత్ ॥ 3౨॥

ఏకాదశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౨ అథ సార్ధాన్తికపుంలిక్లస్వరూపవాక్యాని । (3౦)

స ఏషోఽకతోఽమృతః ॥ ౧॥

నాన్తఃప్రజ్ఞం న బహిఃప్రజ్ఞం నోభయతఃప్రజ్ఞం న ప్రజ్ఞానఘనం న ప్రజ్ఞం
నాప్రజ్ఞమదృశ్యమవ్యవహార్యమగ్రాహ్యమలక్షణమచిన్త్యమవ్యపదేశ్య-
మైకాత్మప్రత్యయసారం ప్రపఞ్చోఽపశమం శాన్తం శివమద్వైతం
చతుర్థం మన్యన్తే స ఆత్మా స విజ్ఞేయః ॥ ౨॥

అమాత్రశ్చతుర్థోఽవ్యవహార్యః ప్రపఞ్చోఽపశమః శివోఽద్వైతః ॥ 3॥

యత్ర నాన్యత్పశ్యతి నాన్యచ్ఛృణోతి నాన్యద్విజానాతి స భూమా ॥ ౪॥

స ఏష నేతినేత్యాత్మాఽగృహ్యో న హి గృహ్యతేఽశీరోఽ న హి శీర్యతేఽసఙ్గో
న హి సజ్యతేఽసితో న వ్యథతే న రిష్యతి ॥ ౫॥

రసఘన ఏవైవం వాఽరేయమాత్మానన్తరోఽబాహ్యః కృత్స్నః ప్రజ్ఞానఘన ఏవ ॥ ౬॥

తస్మాన్మనో విలినీ మనసి గతే సజ్కల్పవికల్పే దగ్ధే పుణ్యపాపే సదాశివః
ఓం శక్త్యాత్మకః సర్వత్రావస్థితిః స్వయంజ్యోతిః శుద్ధో నిత్యో నిరజ్ఞానః
శాన్తతమః ప్రకాశయతి ॥ ౭॥

ఏష శుద్ధః పూతః శూన్యః శాన్తోఽప్రాణోఽనీశాత్మానన్తోఽక్షయః స్థిరః
శాశ్వతోఽజః స్వతన్త్రః స్వే మహిమ్ని తిష్ఠతి ॥ ౮॥

చక్షుషో ద్రష్టా శ్రోత్రస్య ద్రష్టా మనసో ద్రష్టా వాచో ద్రష్టా బుద్ధేర్ద్రష్టా
ప్రాణస్య ద్రష్టా తమసో ద్రష్టా సర్వస్య ద్రష్టా తతః సర్వస్మాదన్యో
విలక్షణః సద్భనోఽయం చిద్భన ఆనన్దఘన ఏవైకరసోఽవ్యవహార్యః ॥ ౯॥

సన్మాత్రో నిత్యః శుద్ధో బుద్ధః సత్యో ముక్తో నిరజ్ఞానో విభురద్వయానన్దః
పరః ప్రత్యగేకరసః ॥ ౧౦॥

అదృష్టోఽవ్యవహార్యోఽప్యల్పో నాల్పః సాక్ష్యవిశేషః సర్వజ్ఞోఽనన్తోఽభిన్నోఽద్వయో

విదితావిదితాత్పరః ॥ ౧౧॥

అద్వైతపరమానందో విభుర్నితోస్య నిష్కలజ్జో నిర్వికల్పో నిరజ్ఞానో నిరాఖ్యాతః
శుద్ధో దేవ ఏకో నారాయణో న ద్వితీయోఽస్తి కశ్చిత్ ॥ ౧౨॥

అచక్షుర్విశ్వతశ్చక్షురకర్ణో విశ్వతఃకర్ణ అపాదో విశ్వతఃపాద
అపాణీర్విశ్వతఃపాణీరహమశిరా విశ్వతఃశిరా విద్యామాత్రైకసంశ్రయో విద్యారూపః
॥ ౧౩॥

దివ్యో హ్యమూర్తః పురుషః సబాహ్యభ్యంతరో హ్యజః ॥ ౧౪॥

అప్రాణో హ్యమనాః శుభ్రో హ్యక్షరాత్పరతః పరః ॥ ౧౫॥

అద్వైతః సర్వభావానాం దేవస్తుర్యో విభుః స్మృతః ॥ ౧౬॥

అపూర్వోఽనన్తరోఽబాహ్యో న పరః ప్రణవోఽవ్యయః ॥ ౧౭॥

అమాత్రోఽనన్తమాత్రశ్చ ద్వైతస్యోపశమః శివః ॥ ౧౮॥

కర్మాధ్యక్షః సర్వభూతాధివాసః సాక్షీ చేతా కేవలో నిర్గుణశ్చ ॥ ౧౯॥

సర్వసంకల్పరహితః సర్వనాదమయః శివః ॥ ౨౦॥

సర్వవర్జితచిన్మాత్రః సర్వానన్దమయః పరః ॥ ౨౧॥

సర్వానుభవనిర్ముక్తః సర్వధ్యానవివర్జితః ॥ ౨౨॥

ఆత్మాఽనాత్మవివేకాదిభేదాభేదవివర్జితః ॥ ౨౩॥

మహావాక్యార్థతో దూరో బ్రహ్మసీత్యతిదూరతః ॥ ౨౪॥

తచ్చబద్ధవర్జ్యస్తవశబ్దహీనో వాక్యార్థవర్జితః ॥ ౨౫॥

క్షరాక్షరవిహీనో యో నాదాన్తర్ణ్యోతిరేవ సః ॥ ౨౬॥

అఖణ్డైకరసో వాహమానందోఽస్మీతివర్జితః ॥ ౨౭॥

దృశ్యదర్శననిర్ముక్తః కేవలామలరూపవాన్ ॥ ౨౮॥

నిత్యోదితో నిరాభాసో ద్రష్టా సాక్షీ చిదాత్మకః ॥ ౨౯॥

స ఏవ విదితాదన్యన్తైవావిదితాదపి ॥ ౩౦॥

ఇతి సార్థాన్తికపుంలింగస్వరూపవాక్యాని త్రింశత్ ॥ ౩౦॥

ద్వాదశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౩ అథ సార్ధాన్తికస్త్రీలింగస్వరూపవాక్యాని । (౧౨)
 అతౌకికపరమానందలక్షణాఖణ్ణామితతేజోరాశిః ॥ ౧॥
 భావాభావకలావినిర్ముక్తా చిద్విద్యా౭ద్వితీయబ్రహ్మసంవిత్తిః
 సచ్చిదానందలహరీ మహాత్రిపురసుందరీ బహిరంతరప్రవిశ్య
 స్వయమేకైవ విభాతి ॥ ౨॥
 సర్వసంకల్పరహితా సర్వసంజ్ఞావివర్జితా ॥ ౩॥
 సైషా చిదవినాశాత్మా స్వాత్మేత్యాదికృతా భిధా ॥ ౪॥
 ఆకాశతతభాగాచ్ఛా జ్ఞేషు నిష్కలరూపిణీ ॥ ౫॥
 నాస్తమేతి న చోదేతి నోత్తిష్ఠతి న తిష్ఠతి ॥ ౬॥
 న చ యాతి న చాయాతి న చ నేహ చేహ చిత్ ॥ ౭॥
 సైషా చిదమలాకారా నిర్వికల్పా నిరాస్పదా ॥ ౮॥
 మహాచిదేకైవేహాస్తి మహాసత్తేతి చోచ్యతే ॥ ౯॥
 నిష్కలఙ్కా సమా శుద్ధా నిరహఙ్కారరూపిణీ ॥ ౧౦॥
 సకృద్విభాతా విమలా నిత్యోదయవతీ సమా ॥ ౧౧॥
 సా బ్రహ్మపరమాత్మేతి నామభిః పరిగీయతే ॥ ౧౨॥
 ఇతి స్త్రీలింగస్వరూపవాక్యాని ద్వాదశ ॥ ౧౨॥
 త్రయోదశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౪ అథ నపుంసకలింగస్వరూపవాక్యాని ॥ (౩౯)
 అన్యదేవ తద్విదితాదథో అవిదితాదథి ॥ ౧॥
 యత్తదద్రేశ్యమగ్రాహ్యమగోత్రమవర్ణమచక్షుఃశ్రోత్రం తదపాణిపాదమ్ ॥ ౨॥
 సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీదేకమేవాద్వితీయమ్ ॥ ౩॥
 అస్థాలమనణ్యపూస్వమదీర్ఘమలోహితమన్నేహమచ్ఛాయమతమో౭వాయ్వనాకాశ-
 మసంకమరసమగంధమచక్షుష్కమశ్రోత్రమవాగమనో౭తేజస్కమప్రాణ-
 మముఖమమాత్రమనంతరమబాహ్యమ్ ॥ ౪॥

నిత్యం శుద్ధం ముక్తం సత్యం సూక్ష్మం పరిపూర్ణమద్వయం సదానన్దచిన్మాత్రం
పురతః సువిభాతమద్వైతమచిన్త్యమలిఙ్గం స్వప్రకాశమానన్దఘనమ్ || ౫ ||

ఏతద్ధ్యశబ్దమస్పర్శమరూపమరసమగన్ధమవక్తవ్యమదాతవ్యమగన్తవ్య-
మవిసర్జయితవ్యమనానన్దయితవ్యమమన్తవ్యమబోధ్యవ్యమనహజ్కర్తయితవ్య-
మచేతయితవ్యమప్రాణమితవ్యమపానయితవ్యమవ్యానయితవ్యమనుదానయితవ్య-
మసమానయితవ్యమనిన్ద్రియమవిషయమకరణమలక్షణమసన్గమగుణ-
మచిత్రియమవ్యపదేశ్యమసత్త్వమరజస్కమతమస్కమమాయమభయమప్యోపనిషదమేవ
సువిభాతం సకృద్విభాతం పురతోఽస్మాత్సువిభాతమద్వయమ్ || ౬ ||

అనిర్వచనీయం జ్యోతిః సర్వవ్యాపకం నిరతిశయానన్దలక్షణం పరమాకాశమ్ || ౭ ||

తద్బ్రహ్మ తాపత్రయాతీతం షట్కోశవినిర్ముక్తం షడూర్మివర్జితం పఞ్చకోశాతీతం
షడ్భావవికారశూన్యమేవమాదిసర్వం విలక్షణమ్ || ౮ ||

నిరుపప్లవం జ్యోతిరాభ్యన్తరం సర్వమాయాతీతమప్రత్యగేకరసమద్వితీయమ్ || ౯ ||

తజ్జ్యోతిరేకమద్వితీయం సర్వకల్పనాతీతం ధ్రువమక్షరమేకం సదా చకాస్తి
సచ్ఛిదానన్దమ్ || ౧౦ ||

యత్తత్సత్యం విజ్ఞానమానన్దం నిష్క్రియం నిరజ్ఞానం సర్వగతం సుసూక్ష్మం
సర్వతోముఖనిర్దేశ్యమమృతం నిష్కలమ్ || ౧౧ ||

ఏకమద్వైతం నిష్కలం నిష్క్రియం శాన్తం నిరతిశయమనామయమద్వైతం చతుర్థం
బ్రహ్మవిష్ణురుద్రాతీతమేకమాశాస్యమ్ || ౧౨ ||

అద్వయమనాద్యన్తమశేషవేదవేదాన్తవేద్యమనిర్దేశ్యమనిరుక్తమప్రచ్యవమాశాస్యమద్వైతం
చతుర్థం సర్వాధారమనాథారమనిరీక్ష్యమ్ || ౧౩ ||

అశబ్దమస్పర్శమరూపమవ్యయం తథాఽరసన్నిత్యమగన్ధవచ్ఛ యత్ || ౧౪ ||

పరం విజ్ఞానాద్యద్వరిప్థం ప్రజానాం యదర్చిమద్యదణుభోఽణు చ || ౧౫ ||

బృహచ్చ తద్ధివ్యమచిన్త్యరూపం సూక్ష్మాచ్చ తత్సూక్ష్మతరం విభాతి || ౧౬ ||

ఏతజ్జేయం నిత్యమేవాత్మసంస్థం నాతః పరం వేదితవ్యం హి కిఞ్చిత్ || ౧౭ ||

అఘోషమవ్యజ్ఞానమస్వరం చ యత్తాలుకణ్ఠోష్ఠమనాసికం చ యత్ || ౧౮ ||

అరేఘజాతమభయోష్యవర్జితం యదక్షరం న క్షరతే కథఞ్చిత్ || ౧౯ ||

అగోచరం మనోవాచామవధూతాదిసప్లువమ్ || ౨౦ ||

సత్తామాత్రప్రకాశైకప్రకాశం భావనాతిగమ్ ॥ ౨౧॥

అహేయమనుపాదేయమసామాన్యవిశేషణమ్ ॥ ౨౨॥

ధ్రువం స్తిమితగమ్భీరం న తేజో న తమస్తతమ్ ॥ ౨౩॥

నిష్కలం నిర్మలం శాస్తం సర్వాతీతం నిరామయమ్ ॥ ౨౪॥

న శూన్యం నాపి చాకారి న దృశ్యం నాపి దర్శనమ్ ॥ ౨౫॥

చిన్మాత్రం చైత్యరహితమనస్తమజరం శివమ్ ॥ ౨౬॥

చైత్యానుపాతరహితం సామాన్యేన చ సర్వగమ్ ॥ ౨౭॥

అనామయమనాభాసమనామకమకారణమ్ ॥ ౨౮॥

మనోవచోభ్యామగ్రాహ్యం పూర్ణాత్పూర్ణం సుఖాత్సుఖమ్ ॥ ౨౯॥

ద్రష్టుదర్శనదృశ్యాదివర్జితం తదిదం పదమ్ ॥ ౩౦॥

శుద్ధం సూక్ష్మం నిరాకారం నిర్వికారం నిరణ్జనమ్ ॥ ౩౧॥

అప్రమాణమనిర్దేశ్యమప్రమేయమతీన్ద్రియమ్ ॥ ౩౨॥

నిర్లేపకం నిరాపాయం కూటస్థమచలం ధ్రువమ్ ॥ ౩౩॥

సద్ధనం చిద్ధనం నిత్యమానందఘనమవ్యయమ్ ॥ ౩౪॥

ప్రత్యగేకరసం పూర్ణమనంతం విశ్వతోముఖమ్ ॥ ౩౫॥

అహేయమనుపాదేయమనాదేయమనాశ్రయమ్ ॥ ౩౬॥

శుద్ధం బుద్ధం సదా ముక్తమనామకమరూపకమ్ ॥ ౩౭॥

సంకల్పసంజ్ఞయవశాద్గతితే తు చిత్తే సంసారమోహమిహికా గలితా భవన్తి ॥ ౩౮॥

స్వచ్ఛం విభాతి శరదీవ ఖమాగతాయాం చిన్మాత్రమేకమజమాద్యమనస్తమన్తః ॥ ౩౯॥

ఇతి సార్ధాన్తికనపుంసకలిజ్గస్వరూపవాక్యాన్యేకోనచత్వారింశత్ ॥ ౩౯॥

చతుర్దశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౫ అథ సార్ధాన్తికాత్మస్వరూపమహావాక్యాని । (౪౦)

ఆకాశో హ వై నామ నామరూపయోర్నిర్వహితా తే యదస్తరా తద్భ్రూహ్మా తదమృతం స ఆత్మా ॥ ౧॥

ఇదం సర్వం యదయమాత్మా ॥ ౨॥

చిదేకరసో హ్యయమాత్మా ॥ ౩॥

అతో హ్యయమాత్మా ॥ ౪॥

అనుజ్ఞాతా హ్యయమాత్మా ॥ ౫॥

అనుజ్ఞైకరసో హ్యయమాత్మా ॥ ౬॥

అవికల్పో హ్యయమాత్మా ॥ ౭॥

దేహదేః పరతరత్వాద్బ్రహ్మైవ పరమాత్మా ॥ ౮॥

అఖణ్డైకరసో హ్యయమాత్మా ॥ ౯॥

నిర్గుణః సాక్షీభూతో నిష్క్రియో నిరవయవాత్మా ॥ ౧౦॥

విరజః పర ఆకాశాదజ ఆత్మా మహాన్ ద్రువః ॥ ౧౧॥

ఏకో దేవః సర్వభూతేషు గూఢః సర్వవ్యాపీ సర్వభూతాన్తరాత్మా ॥ ౧౨॥

నిఃశబ్దం పరమం బ్రహ్మ పరమాత్మా సమీర్యతే ॥ ౧౩॥

సకలే నిష్కలే భావే సర్వత్రాత్మావ్యవస్థితః ॥ ౧౪॥

సర్వదా సర్వకృత్సర్వః పరమాత్మేత్యుదాహృతః ॥ ౧౫॥

అనాద్యన్తావభాసాత్మా పరమాత్మేహ విద్యతే ॥ ౧౬॥

నిత్యః సర్వగతో హ్యత్మా కూటస్థో దోషవర్జితః ॥ ౧౭॥

తత్పరః పరమాత్మా చ శ్రీరామః పురుషోత్తమః ॥ ౧౮॥

సర్వకారణకార్యాత్మా కార్యకారణవర్జితః ॥ ౧౯॥

సర్వాతీతస్వభావాత్మా నాదాన్తర్జ్యోతిరేవ సః ॥ ౨౦॥

నిర్వికల్పస్వరూపాత్మా సవికల్పవివర్జితః ॥ ౨౧॥

సదా సమాధిశూన్యాత్మా ఆదిమధ్యాన్తవర్జితః ॥ ౨౨॥

ప్రజ్ఞానవాక్యహీనాత్మా అహం బ్రహ్మాస్మివర్జితః ॥ ౨౩॥

తత్త్వమస్యాదిహీనాత్మా అయమాత్మేత్యభావకః ॥ ౨౪॥

ఓఙ్కారవాచ్యహీనాత్మా సర్వవాచ్యవివర్జితః ॥ ౨౫॥

సర్వత్ర పూర్ణరూపాత్మా సర్వత్రాత్మావశేషకః ॥ ౨౬ ॥
 శుద్ధచైతన్యరూపాత్మా సర్వసిద్ధివివర్జితః ॥ ౨౭ ॥
 ఆనందాత్మా ప్రియో హ్యేత్యా మోక్షాత్మా బంధవర్జితః ॥ ౨౮ ॥
 శూన్యాత్మా సూక్ష్మరూపాత్మా విశ్వాత్మా విశ్వహీనకః ॥ ౨౯ ॥
 సత్తామాత్రస్వరూపాత్మా నాన్యత్కించజ్జగదభయమ్ ॥ ౩౦ ॥
 అపరిచ్ఛిన్నరూపాత్మా అణుస్థూలాదివర్జితః ॥ ౩౧ ॥
 నామరూపవిహీనాత్మా పరసంవిత్సుఖాత్మకః ॥ ౩౨ ॥
 సాక్ష్యసాక్షిత్యహీనాత్మా కించత్కించన్న కించన ॥ ౩౩ ॥
 ముక్తాముక్తస్వరూపాత్మా ముక్తాముక్తవివర్జితః ॥ ౩౪ ॥
 ద్వైతాద్వైతస్వరూపాత్మా ద్వైతాద్వైతాదివర్జితః ॥ ౩౫ ॥
 నిష్కలాత్మా నిర్మలాత్మా బుద్ధ్యాత్మా పురుషాత్మకః ॥ ౩౬ ॥
 ఆత్మేతిశబ్దహీనో య ఆత్మశబ్దార్థవర్జితః ॥ ౩౭ ॥
 సచ్ఛిదానందహీనో య ఏషైవాత్మా సనాతనః ॥ ౩౮ ॥
 యస్య కించద్భహిర్నాస్తి కించదంతః కియన్న చ ॥ ౩౯ ॥
 యస్య లింగం ప్రపంచం వా బ్రహ్మైవాత్మా న సంశయః ॥ ౪౦ ॥
 ఇతి సార్ధాన్తికాత్మస్వరూపవాక్యాని చత్వారింశత్ ॥ ౪౦ ॥
 పంచదశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౬ అథ సార్ధాన్తికసర్వస్వరూపవాక్యాని ॥ (౪౦)

ఓంకార ఏవేదం సర్వమ్ ॥ ౧ ॥

స ఏవాధస్తాత్స ఉపరిష్టాత్స పశ్చాత్స పురస్తాత్స
 దక్షిణతః స ఉత్తరతః స ఏవేదం సర్వమ్ ॥ ౨ ॥

అహమేవాధస్తాదహముపరిష్టాదహం పశ్చాదహం
 పురస్తాదహం దక్షిణతో ఆహముత్తరతో ఆహమేవేదం సర్వమ్ ॥ ౩ ॥

ఆత్మైవాధస్తాదాత్మోపరిష్టాదాత్మా పశ్చాదాత్మా

పురస్తాదాత్మా దక్షిణత ఆత్మోత్తరత ఆత్మైవేదం సర్వమ్ || ౪ ||
 ఆత్మైవేదమమృతమిదం బ్రహ్మేదం సర్వమ్ || ౫ ||
 ఏతద్బ్రహ్మైతత్సర్వమ్ || ౬ ||
 నారాయణ ఏవేదం సర్వమ్ || ౭ ||
 సచ్చిదానందరూపమిదం సర్వమ్ || ౮ ||
 సత్తామాత్రం హీదం సర్వమ్ || ౯ ||
 మత్స్వరూపమేవేదం సర్వమ్ || ౧౦ ||
 స ఏవ సర్వం యద్భూతం యచ్చ భవ్యం సనాతనమ్ || ౧౧ ||
 స్వయం బ్రహ్మ స్వయం విష్ణుః స్వయమింద్రః స్వయం శివః || ౧౨ ||
 స్వయం విశ్వమిదం సర్వం స్వస్మాదయ్యున్న కింఞ్చన || ౧౩ ||
 మరుభూమౌ జలం సర్వం మరుభూమాత్రమేవ తత్ || ౧౪ ||
 జగత్త్రయమిదం సర్వం చిన్మాత్రం స్వవిచారతః || ౧౫ ||
 భవవర్జితచిన్మాత్రం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౧౬ ||
 యత్కింఞ్చిద్యన్న కింఞ్చిచ్చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౧౭ ||
 అఖణ్డైకరసం సర్వం యద్యచ్చిన్మాత్రమేవ హి || ౧౮ ||
 భూతం భవ్యం భవిష్యచ్చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౧౯ ||
 జ్ఞాతా చిన్మాత్రరూపశ్చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౨౦ ||
 యచ్చ యావచ్చ దూరస్థం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౨౧ ||
 చిన్మాత్రాన్నాస్తి లక్ష్యం చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి || ౨౨ ||
 ఆత్మనోఽన్య్యా గతిర్నాస్తి సర్వమాత్మమయం జగత్ || ౨౩ ||
 ఆత్మనోఽన్యత్తుషం నాస్తి సర్వమాత్మమయం జగత్ || ౨౪ ||
 సర్వమాత్మైవ శుద్ధాత్మా సర్వం చిన్మాత్రమద్యయమ్ || ౨౫ ||
 సర్వం చ ఖల్విదం బ్రహ్మ నిత్యచిద్ధనమక్షతమ్ || ౨౬ ||
 సమస్తం ఖల్విదం బ్రహ్మ సర్వమాత్మేదమాతతమ్ || ౨౭ ||

న త్వం నాహం న చాన్యం వా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౨౮||
 న తదస్తి న యత్రాహం న తదస్తి న తన్మయమ్ || ౨౯||
 కిమన్యదభివాఞ్ఞామి సర్వం సచ్చిన్మయం తతమ్ || ౩౦||
 భ్రాన్తిరభ్రాన్తిర్నాస్తివ సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౩౧||
 న దేహో న చ కర్మాణి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౩౨||
 లక్షణాత్రయవిజ్ఞానం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౩౩||
 జగన్నామ్నాచిదాభాతి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౩౪||
 బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వం బ్రహ్మ మాత్రమసన్న హి || ౩౫||
 బ్రహ్మమాత్రం వ్రతం సర్వం బ్రహ్మమాత్రం రసం సుఖమ్ || ౩౬||
 బ్రహ్మమాత్రం శ్రుతం సర్వం స్వయం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౩౭||
 బ్రహ్మైవ సర్వం చిన్మాత్రం బ్రహ్మమాత్రం జగత్త్రయమ్ || ౩౮||
 సర్వం ప్రశాన్తమజమేకమనాదిమధ్యమాభాస్వరం స్వదనమాత్రమచైత్యమచిహ్నమ్ ||
 ౩౯||
 సర్వం ప్రశాన్తమితి శబ్దమయీ చ దృష్టిరోచ్ఛధార్థమేవ హి ముద్ధైవ తదోమితీదమ్ || ౪౦||
 ఇతి సార్థాన్తికసర్వస్వరూపవాక్యాని చత్వారింశత్ || ౪౦||
 షోడశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ |

౧౭ అథ సార్థాన్తికబ్రహ్మస్వరూపవాక్యాని | (౯౪)
 సర్వం హ్యేతద్ బ్రహ్మ || ౧||
 ఆయమాత్మా బ్రహ్మ || ౨||
 సత్యం జ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మ || ౩||
 ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠా ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ || ౪||
 తదేతద్బ్రహ్మైవ పూర్వమనపరమనన్తరమబాహ్యమయమాత్మా బ్రహ్మ సర్వానుభూః ||
 ౫||
 విజ్ఞానమానన్తం బ్రహ్మ || ౬||

అజరోఽమరోఽమృతోఽభయో బ్రహ్మభయం వై బ్రహ్మ ॥ ౭॥

సర్వభూతస్థమేకం నారాయణం కారణంపురుషమకారణం పరం బ్రహ్మోమ్ ॥ ౮॥

స్వయం ప్రకాశః స్వయం బ్రహ్మ ॥ ౯॥

తదేతదద్వయం స్వయంప్రకాశమహానన్దమాత్మైవైతదభయ-
మమృతమేతద్బ్రహ్మ ॥ ౧౦॥

సదేవ పురస్తాత్సిద్ధం బ్రహ్మ ॥ ౧౧॥

ఆకాశవత్సూక్ష్మం కేవలసత్తామాత్రస్వభావం పరం బ్రహ్మ ॥ ౧౨॥

అద్వితీయమఖిలోపాధివినిర్ముక్తం తత్సకలశక్త్యుపబృంహితమనాద్యనన్తం
నిత్యం శివం శాన్తం నిర్గుణమిత్యాదివాచ్యమనిర్వాచ్యం వైతన్యం బ్రహ్మ ॥ ౧౩॥

ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ ॥ ౧౪॥

సర్వదానవచ్ఛిన్నం పరం బ్రహ్మ ॥ ౧౫॥

సచ్ఛిదానన్దతేజఃరూపం తారకం బ్రహ్మ ॥ ౧౬॥

తన్నిత్యముక్తమవిక్రీయం సత్యజ్ఞానానన్తానన్దపరిపూర్ణం సనాతనమేకమేవాద్వితీయం
బ్రహ్మ ॥ ౧౭॥

చిత్స్వరూపం నిరణ్జనం పరం బ్రహ్మ ॥ ౧౮॥

తత్త్వంపదలక్ష్యం ప్రత్యగభిన్నం బ్రహ్మ ॥ ౧౯॥

అఖణ్డార్థం పరం బ్రహ్మ ॥ ౨౦॥

సర్వకాలాబాధితం బ్రహ్మ ॥ ౨౧॥

సగుణనిర్గుణస్వరూపం బ్రహ్మ ॥ ౨౨॥

ఆదిమధ్యాన్తశూన్యం బ్రహ్మ ॥ ౨౩॥

మాయాతీతగుణాతీతం బ్రహ్మ ॥ ౨౪॥

అనన్తమప్రమేయాఖణ్డపరిపూర్ణం బ్రహ్మ ॥ ౨౫॥

అద్వితీయపరమానన్దనిత్యశుద్ధబుద్ధముక్తసత్యస్వరూపవ్యాపకాభిన్నాపరిచ్ఛిన్నం బ్రహ్మ
॥ ౨౬॥

సచ్ఛిదానన్దస్వప్రకాశం బ్రహ్మ ॥ ౨౭॥

మనోవాచామగోచరం బ్రహ్మ ॥ ౨౮॥
 దేశతః కాలతో వస్తుతః పరిచ్ఛేదరహితం బ్రహ్మ ॥ ౨౯॥
 అఖిలప్రమాణాగోచరం బ్రహ్మ ॥ ౩౦॥
 తురీయం నిరాకారమేకం బ్రహ్మ ॥ ౩౧॥
 అద్వైతమనిర్వాచ్యం బ్రహ్మ ॥ ౩౨॥
 శివం ప్రశాంతమమృతం చ పరం బ్రహ్మ ॥ ౩౩॥
 యదేకమక్షరం నిష్క్రియం శివం సన్మాత్రం పరం బ్రహ్మ ॥ ౩౪॥
 అసావాదిత్యో బ్రహ్మ ॥ ౩౫॥
 ఓంమిత్యేతదక్షరం పరం బ్రహ్మ ॥ ౩౬॥
 బ్రహ్మైవేదమమృతం పురస్తాదబ్రహ్మ పశ్చాదబ్రహ్మ దక్షిణతశ్చోత్తరేణ ॥ ౩౭॥
 అథశోచ్ఛర్ధ్వం ప్రసృతం బ్రహ్మైవేదం విశ్వమిదం వరిష్ఠమ్ ॥ ౩౮॥
 తదేవ నిష్కలం బ్రహ్మ నిర్వికల్పం నిరజ్ఞానమ్ ॥ ౩౯॥
 చైతన్యమేకం బ్రహ్మాతః ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ మయ్యపి ॥ ౪౦॥
 బ్రహ్మశబ్దేన తదబ్రహ్మ స్వప్రకాశాత్మరూపకమ్ ॥ ౪౧॥
 ఏతద్భావవినిర్ముక్తం తదబ్రహ్మ బ్రహ్మ తత్పరమ్ ॥ ౪౨॥
 చిన్మాత్రాత్పరమం బ్రహ్మ చిన్మాత్రాన్నాస్తి కోఽపి హి ॥ ౪౩॥
 అఖణ్డైకరసం బ్రహ్మ చిన్మాత్రాన్న హి విద్యతే ॥ ౪౪॥
 సదోదితం పరం బ్రహ్మ జ్యోతిషాముదయో యతః ॥ ౪౫॥
 యస్మిన్ప్రళీయతే శబ్దస్తత్పరం బ్రహ్మ గీయతే ॥ ౪౬॥
 సర్వశక్తి పరం బ్రహ్మ నిత్యమాపూర్ణమద్వయమ్ ॥ ౪౭॥
 సత్తా సర్వపదార్థానాం గమ్యం బ్రహ్మభిధం పదమ్ ॥ ౪౮॥
 పరం బ్రహ్మ పరం సత్త్వం సచ్ఛిదానన్దలక్షణమ్ ॥ ౪౯॥
 అక్షరం పరమం బ్రహ్మ నిర్విశేషం నిరజ్ఞానమ్ ॥ ౫౦॥
 బ్రహ్మైవైకమనాద్యన్తమబ్ధివత్ప్రవిజృమ్భతే ॥ ౫౧॥

న కిఞ్చిద్భావనాకారం యత్తద్బ్రహ్మ పరం విదుః || ౫౨ ||
 ఏకమేవాద్వయం బ్రహ్మ నేహ ననాస్తి కిఞ్చన || ౫౩ ||
 బ్రహ్మైవ విద్యతే సాక్షాద్వస్తుతోఽవస్తుతోఽపి చ || ౫౪ ||
 తద్విద్యావిషయం బ్రహ్మ సత్యజ్ఞానసుఖాద్వయమ్ || ౫౫ ||
 శాంతం చ తదతీతం చ పరం బ్రహ్మ తదుచ్యతే || ౫౬ ||
 అనుభూతిపరం తస్మాత్సారం బ్రహ్మైతి కథ్యతే || ౫౭ ||
 యదిదం బ్రహ్మ పుచ్ఛాఖ్యం సత్యజ్ఞానాద్వయాత్మకమ్ || ౫౮ ||
 సద్రూపం పరమం బ్రహ్మ త్రిపరిచ్ఛేదవర్జితమ్ || ౫౯ ||
 తద్బ్రహ్మానన్దమద్వన్ద్యం నిర్గుణం సత్యచిద్భవమ్ || ౬౦ ||
 సర్వాధిష్ఠానమద్వన్ద్యం పరం బ్రహ్మ సనాతనమ్ || ౬౧ ||
 ప్రజ్ఞానమేవ తద్బ్రహ్మ సత్యప్రజ్ఞానలక్షణమ్ || ౬౨ ||
 ఆస్తీత్యుక్తే జగత్సర్వం సద్రూపం బ్రహ్మ తద్భవేత్ || ౬౩ ||
 భాతీత్యుక్తే జగత్సర్వం భానం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ || ౬౪ ||
 బ్రహ్మమాత్రం చిదాకాశం సచ్చిదానన్దమద్వయమ్ || ౬౫ ||
 బ్రహ్మణోఽన్యతరన్నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యజ్జగన్న చ || ౬౬ ||
 బ్రహ్మణోఽన్యదహం నాస్మి బ్రహ్మణోఽన్యత్ఫలం న హి || ౬౭ ||
 బ్రహ్మణోఽన్యత్త్వణం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యత్పదం న హి || ౬౮ ||
 బ్రహ్మణోఽన్యద్గురుర్నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యదసద్వపుః || ౬౯ ||
 నిత్యానన్దమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయమ్ || ౭౦ ||
 బీజం మాయావినిర్ముక్తం పరం బ్రహ్మైతి కీర్త్యతే || ౭౧ ||
 మద్రూపమద్వయం బ్రహ్మ ఆదిమధ్యాన్తవర్జితమ్ || ౭౨ ||
 సర్వత్రావస్థితం శాంతం చిద్బ్రహ్మైత్యనుభూయతే || ౭౩ ||
 సిద్ధాంతోఽధ్యాత్మశాస్త్రాణాం సర్వాపహ్నావ ఏవ హి || ౭౪ ||
 నావిద్యాస్తీహ నో మాయా శాంతం బ్రహ్మైదమక్లమమ్ || ౭౫ ||

స్వాత్మన్యారోపితాశేషాభాసవస్తునిరాసతః ॥ ౭౬ ॥
 స్వయమేవ పరం బ్రహ్మ పూర్ణమద్వయమక్రియమ్ ॥ ౭౭ ॥
 రామ ఏవ పరం బ్రహ్మ రామ ఏవ పరం తపః ॥ ౭౮ ॥
 రామ ఏవ పరం తత్త్వం శ్రీరామో బ్రహ్మతారకమ్ ॥ ౭౯ ॥
 చిద్రూపమాత్రం బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందమద్వయమ్ ॥ ౮౦ ॥
 ఋతం సత్యం పరం బ్రహ్మ సర్వసంసారభేషజమ్ ॥ ౮౧ ॥
 బ్రహ్మ చిద్బ్రహ్మ భువనం బ్రహ్మ భూతపరమ్పరా ॥ ౮౨ ॥
 బ్రహ్మోహం బ్రహ్మచిచ్ఛత్రర్బ్రహ్మ చిన్మిత్రబాన్ధవాః ॥ ౮౩ ॥
 బ్రహ్మరూపతయా బ్రహ్మ కేవలం ప్రతిభాసతే ॥ ౮౪ ॥
 జగద్రూపతయాప్యేతద్బ్రహ్మైవ ప్రతిభాసతే ॥ ౮౫ ॥
 విద్యావిద్యాదిభేదేన భావాభావాదిభేదతః ॥ ౮౬ ॥
 గురుశిష్యాదిభేదేన బ్రహ్మైవ ప్రతిభాసతే ॥ ౮౭ ॥
 ఇదం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ సత్యం బ్రహ్మ ప్రభుర్హి సః ॥ ౮౮ ॥
 కాలో బ్రహ్మ కలా బ్రహ్మ సుఖం బ్రహ్మ స్వయంప్రభమ్ ॥ ౮౯ ॥
 ఏకం బ్రహ్మ ద్వయం బ్రహ్మ మోహో బ్రహ్మ శమాదికమ్ ॥ ౯౦ ॥
 దోషో బ్రహ్మ గుణో బ్రహ్మ దమః శాన్తం విభుః ప్రభుః ॥ ౯౧ ॥
 లోకో బ్రహ్మ గురుర్బ్రహ్మ శిష్యో బ్రహ్మ సదాశివః ॥ ౯౨ ॥
 పూర్వం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ శుద్ధం బ్రహ్మ శుభాశుభమ్ ॥ ౯౩ ॥
 జీవ ఏవ సదా బ్రహ్మ స్వయం బ్రహ్మ సనాతనమ్ ॥ ౯౪ ॥
 ఇతి సార్థాన్తికబ్రహ్మస్వరూపవాక్యాని చతుర్నవతిః ॥ ౯౪ ॥
 సప్తదశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౮ అథ సార్థాన్తికావశిష్టవాక్యాని । (౩౬)

సర్వవిశేషం నేతినేతీతి విహాయ యదవశిష్యతే తదద్వయం బ్రహ్మ ॥ ౧ ॥

జీవభావజగద్భావబాధే ప్రత్యగభిన్నం బ్రహ్మైవావశిష్యతే ॥ ౨ ॥

పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యతే || 3 ||
 పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే || 4 ||
 కార్యోపాధిరయం జీవః కారణోపాధిరీశ్వరః || 5 ||
 కార్యకారణతాం హిత్యా పూర్ణబోధోఽవశిష్యతే || 6 ||
 తతః స్తిమితగమ్భీరం న తేజో న తమస్తతమ్ || 7 ||
 అనాఖ్యమనభివ్యక్తం సత్కీఞ్చిదవశిష్యతే || 8 ||
 సజ్కుల్పమనసీ భిన్నే న కదాచన కేనచిత్ || 9 ||
 సజ్కుల్పజాతే గలితే స్వరూపమవశిష్యతే || 10 ||
 మహాప్రలయసమృత్తౌ హ్యసత్తాం సముపాగతే || 11 ||
 అశేషదృశ్యే సర్గాదౌ శాస్త్రమేవావశిష్యతే || 12 ||
 భేదోల్లాసవిలాసేషు స్వాత్మకర్తృతయానయా || 13 ||
 స్వసజ్కుల్పే క్షయం యాతే సమతైవావశిష్యతే || 14 ||
 సమతా సర్వభావేషు యాసౌ సత్యపరా స్థితిః || 15 ||
 పరమామృతనామ్నీ సా సమతైవావశిష్యతే || 16 ||
 కాలత్రయముపేక్షిత్యా హీనాయాశ్చైత్యబన్ధనైః || 17 ||
 చితశ్చైత్యనుపేక్షిత్ర్యాః సమతైవావశిష్యతే || 18 ||
 సా హి వాచామగమ్యత్వాదసత్తామివ శాశ్వతీమ్ || 19 ||
 నైరాత్య్యసిద్ధాన్తదశాముపయాతేఽవశిష్యతే || 20 ||
 యావద్యావన్మునిశ్రేష్ఠ స్వయం సన్త్యజ్యతేఽఖిలమ్ || 21 ||
 తావత్తావత్పరాలోకః పరమాత్మైవ శిష్యతే || 22 ||
 అభ్యాసేన పరిస్పృష్టే ప్రాణానాం క్షయమాగతే || 23 ||
 మనః ప్రశమమాయాతి నిర్వాణమవశిష్యతే || 24 ||
 జ్ఞేయవస్తుపరిత్యాగే విలయం యాతి మానసమ్ || 25 ||
 మానసే విలయం యాతే కైవల్యమవశిష్యతే || 26 ||

యతో వాచో నివర్తన్తే వికల్పకలనాన్వితాః ॥ ౨౭ ॥
 వికల్పసజ్జయాజ్జన్తోః పదం తదవశిష్యతే ॥ ౨౮ ॥
 చిద్వ్యోమైవ కిలాస్తీహ పరాపరవివర్జితమ్ ॥ ౨౯ ॥
 సర్వత్రాసమ్భవచ్చైత్యం యత్కల్పాన్తేఽవశిష్యతే ॥ ౩౦ ॥
 పఞ్చరూపపరిత్యాగాదర్థరూపప్రహాణతః ॥ ౩౧ ॥
 అధిష్ఠానం పరం తత్త్వమేకం సచ్ఛిష్యతే మహత్ ॥ ౩౨ ॥
 సర్వవేదాన్తసిద్ధాన్తసారం వచ్చి యథార్థతః ॥ ౩౩ ॥
 స్వయం మృత్వా స్వయం భూత్వా స్వయమేవావశిష్యతే ॥ ౩౪ ॥
 ఆశబ్దమస్పర్శమరూపమవ్యయం తథాఽరసం నిత్యమగన్తవచ్చ యత్ ॥ ౩౫ ॥
 అనాద్యనన్తం మహతః పరం ధ్రువం తదేవ శిష్యత్వమలం నిరామయమ్ ॥ ౩౬ ॥
 ఇతి సార్థాన్తికావశిష్టవాక్యాని షట్రింశత్ ॥ ౩౬ ॥
 అష్టాదశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

౧౯ అథ సార్థాన్తికఫలవాక్యాని । (౪౦)
 స యో హ వై తత్పరమం ॥ ౧ ॥
 బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతి ॥ ౨ ॥
 బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్ ॥ ౩ ॥
 బ్రహ్మసంస్థోఽమృతత్వమేతి ॥ ౪ ॥
 తరతి శోకమాత్మవిత్ ॥ ౫ ॥
 య ఏవం వేదాహం బ్రహ్మస్మీతి స ఇదం సర్వం భవతి ॥ ౬ ॥
 స ఏష విసుకృతో విదుష్కృతో బ్రహ్మవిద్విద్వాన్బ్రహ్మైవాభిప్రైతి ॥ ౭ ॥
 తద్బ్రహ్మైవాహమస్మీతి బ్రహ్మ ప్రణవమనుస్మరన్ భ్రమరకీటన్యాయేన
 శరీరత్రయముత్సృజ్య సన్న్యాసేనైవ దేహత్యాగం కరోతి స కృతకృత్యో భవతి ॥
 ౮ ॥

తమేవ జ్ఞాత్వా విద్వాన్ మృత్యుముఖాత్ ప్రముచ్యతే || ౯ ||

తదేవం విద్వాంస ఇహైవామృతా భవన్తి || ౧౦ ||

అనాద్యనంతం మహతః పరం ధ్రువం నిచాయ్య తం మృత్యుముఖాత్ప్రముచ్యతే || ౧౧ ||

యజ్ఞాత్వా ముచ్యతే జన్తురమృతత్వం చ గచ్ఛతి || ౧౨ ||

యదా పశ్యః పశ్యతే రుక్మవర్ణం కర్తారమీశం పురుషం బ్రహ్మయోనిమ్ || ౧౩ ||

తదా విద్వాన్పుణ్యపాపే విధూయ నిరజ్ఞానః పరమం సామ్యముపైతి || ౧౪ ||

ఏతద్యో వేద నిహితం గుహాయాం సోఽవిద్యార్థస్థిం వికిరతీహ సోమ్య || ౧౫ ||

భిద్యతే హృదయగ్రన్ధిశ్చిద్యన్తే సర్వసంశయాః || ౧౬ ||

క్షీయన్తే చాస్య కర్మాణి తస్మిన్స్తప్తే పరావరే || ౧౭ ||

యథా నద్యః స్యన్దమానాః సముద్రేఽస్తం గచ్ఛన్తి నామరూపే విహాయ || ౧౮ ||

తథా విద్వాన్నామరూపాద్విముక్తః పరాత్పరం పురుషముపైతి దివ్యమ్ || ౧౯ ||

జ్ఞాత్వా తం మృత్యుమత్యేతి నాన్యః పథా విముక్తయే || ౨౦ ||

తద్బ్రహ్మహమితి జ్ఞాత్వా బ్రహ్మ సమృద్యతే ధ్రువమ్ || ౨౧ ||

యత్ర యత్ర మృతో జ్ఞానీ పరమాక్షరవిత్సదా || ౨౨ ||

పరబ్రహ్మణి లీయతే న తస్యోక్త్యాన్తిరిష్యతే || ౨౩ ||

యద్యత్వాన్విభిమతం వస్తు తత్త్యజన్మోక్షమశ్నుతే || ౨౪ ||

అసంకల్పనశస్త్రేణ ఛిన్నం చిత్తమిదం యదా || ౨౫ ||

సర్వం సర్వగతం శాన్తం బ్రహ్మ సమృద్యతే తదా || ౨౬ ||

ప్రియేషు స్వేషు సుకృతమప్రియేషు చ దుష్కృతమ్ || ౨౭ ||

విసృజ్య ధ్యానయోగేన బ్రహ్మోపేతి సనాతనమ్ || ౨౮ ||

ఘటాకాశమివాత్మానం విలయం వేత్తి తత్త్వతః || ౨౯ ||

స గచ్ఛతి నిరాలమ్బం జ్ఞానాలోకం సనాతనమ్ || ౩౦ ||

తృణాగ్రేష్యమ్పరే భానౌ నరనాగామరేషు చ || ౩౧ ||

యస్త్విష్టతి తదేవాహమితి మత్వా న శోచతి || ౩౨ ||

సర్వసాక్షిణమాత్మానం వర్ణాశ్రమవివర్జితమ్ || 33||
 బ్రహ్మరూపతయా పశ్యన్బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమ్ || 34||
 తద్బ్రహ్మానన్దమద్వంద్వం నిర్గుణం సత్యచిద్భవమ్ || 35||
 విదిత్వా స్వాత్మనో రూపం న బిభేతి కుతశ్చన || 36||
 వాసనాం సమ్పరిత్యజ్య మయి చిన్మాత్రవిగ్రహే || 37||
 యస్తీష్ఠతి గతస్నేహః సోఽహం సచ్చిత్సుఖాత్మకః || 38||
 దర్శనాదర్శనే హిత్యా స్వయం కేవలరూపతః || 39||
 య ఆస్తే కపిశార్దూల బ్రహ్మ న బ్రహ్మవిత్స్వయమ్ || 40||
 ఇతి సార్థాన్తికఫలవాక్యాని చత్వారింశత్ || 40||
 ఏకోనవింశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ |

౨౦ అథ సార్థాన్తికవిదేహముక్తివాక్యాని || (౭౭)

విముక్తశ్చ విముచ్యతే || ౧||

గుహాగ్రన్ధిభ్యో విముక్తోఽమృతో భవతి || ౨||

అథాకామయమానో యోఽకామో నిష్కామ ఆత్మకామ ఆప్తకామో న తస్య
 ప్రాణా ఉత్క్రామన్త్యత్రైవ సమవలీయస్తే బ్రహ్మైవ సన్బ్రహ్మహ్యేతి || 3||

తద్యథాఽహి నిర్లయనీ వశ్మికే మృతా ప్రత్యస్తా శయాతైవమేవేదం శరీరం
 శేతేఽథాయమశరీరోఽమృతః ప్రాణో బ్రహ్మైవ తేజ ఏవ || 4||

అశరీరో నిర్నియోఽప్రాణోఽతమాః సచ్చిదానన్దమాత్రః స స్వరాట్ భవతి || 5||

పృథివ్యప్పు ప్రలీయత ఆపో జ్యోతిషి లీయస్తే జ్యోతిర్వాయా విలీయతే వాయురాకాశ
 ఆకాశమిన్ద్రియేష్యిన్ద్రియాణి తన్మాత్రేషు తన్మాత్రాణి భూతాదౌ విలీయస్తే
 భూతాదిర్మహతి విలీయతే మహానవ్యక్తే విలీయతే వ్యక్తమక్షరే విలీయతేఽక్షరం
 తమసి విలీయతే తమః పరే దేవ ఏకీభవతి పరస్తాన్న సన్నాసన్న సదసత్ || ౬||

బ్రహ్మీణం తద్గతతోకాన్కార్యరూపాంశ్చ కారణత్వం ప్రాపయిత్వా తతః
 సూక్ష్మాణ్ణం కర్మేన్ద్రియాణి ప్రాణాశ్చ జ్ఞానేన్ద్రియాణ్యన్తఃకరణవతుష్టయం
 ఛైకీకృత్య సర్వాణి భౌతికాని కారణే భూతపఞ్చకే సంయోజ్య భూమిం జలే
 జలం వహ్నౌ వహ్నిం వాయో వాయుమాకాశే చాకాశమహాజ్కారే చాహాజ్కారం

మహతి మహదవ్యక్తే అవ్యక్తం పురుషే క్రమేణ విలీయతే విరాట్ హిరణ్యగర్భేశ్వరా
ఉపాధివిలయాత్పరమాత్మని లీయన్తే || ౭||

ప్రారబ్ధక్షయవశాద్దేహత్రయభక్తం ప్రాప్యోపాధినిర్ముక్తఘటాకాశవత్పరిపూర్ణతా
విదేహముక్తిః || ౮||

యదా సర్వే ప్రముచ్యన్తే కామా యేఽస్య హృది శ్రితాః || ౯||

అథ మర్త్యోఽమృతో భవత్యత్ర బ్రహ్మ సమశ్చుతే || ౧౦||

వేదాన్తవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థాః సన్నాస్యసయోగాద్యతయః శుద్ధసత్త్వాః || ౧౧||

తే బ్రహ్మలోకేషు పరాన్తకాలే పరామృతాః పరిముచ్యన్తి సర్వే || ౧౨||

తస్యాభిధ్యానాద్యోజనాత్తత్త్వభావాద్భూయశ్చాన్తే విశ్వమాయానివృత్తిః || ౧౩||

జీవన్ముక్తపదం త్యక్త్వా స్వదేహ కాలసాత్కృతే || ౧౪||

విశత్యదేహముక్తత్వం పవనోఽస్పన్దతామివ || ౧౫||

తతస్తత్సమ్పభూవాసౌ యద్గిరామప్యగోచరమ్ || ౧౬||

యచ్ఛూన్యవాదినాం శూన్యం బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదాం చ యత్ || ౧౭||

విజ్ఞానమాత్రం విజ్ఞానవిదాం యదమలాత్మకమ్ || ౧౮||

పురుషః సాఙ్ఖ్యసృష్టినామీశ్వరో యోగవాదినామ్ || ౧౯||

శివః శైవాగమస్థానాం కాలః కాలైకవాదినామ్ || ౨౦||

యత్సర్వశాస్త్రసిద్ధాన్తం యత్సర్వహృదయానుగమ్ || ౨౧||

యత్సర్వం సర్వగం వస్తు యత్తత్త్వం తదసౌ స్థితః || ౨౨||

యదనుక్తమనిష్పన్దం దీపకం తేజసామపి || ౨౩||

స్వానుభూత్యైకమానం చ యత్తత్త్వం తదసౌ స్థితః || ౨౪||

యదేకం చాప్యనేకం చ సాఙ్ఖ్యానం చ నిరఙ్ఖానమ్ || ౨౫||

యత్సర్వం చాప్యసర్వం చ యత్తత్త్వం తదసౌ స్థితః || ౨౬||

నిరానన్దోఽపి సానన్దః సచ్ఛాసచ్ఛ బభూవ సః || ౨౭||

న చేతనో న చ జడో న చైవాసన్న సన్మయః || ౨౮||

అజమమరమనాద్యమాద్యమేకం పదమమలం సకలం చ నిష్కలం చ || ౨౯||

స్థిత ఇతి స తదా నభఃస్వరూపాదపి విమలాస్థితిరీశ్వరక్షణేన ॥ ౩౦॥
 వ్యపగతకలనాకలఙ్కశుద్ధః స్వయమమలాత్మని పావనే పదేసౌ ॥ ౩౧॥
 సలిలకణ ఇవామ్బుధౌ మహాత్మా విగలితవాసనమేకతాం జగమ ॥ ౩౨॥
 సంశాన్తదుఃఖమజడాత్మకమేకసప్తమానన్దమన్దరమపేతరజన్తమో యత్ ॥ ౩౩॥
 ఆకాశకోశతనవోఽతనవో మహాన్తస్మిన్నదే గలితచిత్తలవా భవన్తి ॥ ౩౪॥
 విదేహముక్త ఏవాసౌ విద్యతే నిష్కలాత్మకః ॥ ౩౫॥
 సమగ్రార్వగుణాధారమపి సత్త్వం ప్రలీయతే ॥ ౩౬॥
 విదేహముక్తౌ విమలే పదే పరమపావనే ॥ ౩౭॥
 విదేహముక్తివిషయే తస్మిన్ సత్త్వక్షయాత్మకే ॥ ౩౮॥
 చిత్తనాశే విరూపాఖ్యే న కిఞ్చిదిహ విద్యతే ॥ ౩౯॥
 న గుణా నాగుణాస్తత్ర న శ్రీరాశ్రీర్న చైకతా ॥ ౪౦॥
 జీవన్నేవ సదా ముక్తః కృతార్థో బ్రహ్మచిత్తమః ॥ ౪౧॥
 ఉపాధినాశాద్బ్రహ్మైవ సన్బ్రహ్మహ్యేతి నిర్వయమ్ ॥ ౪౨॥
 శాస్త్రేణ నశ్యేత్పరమార్థదృష్టిః కార్యక్షమం నశ్యతి చాపరోఞాత్ ॥ ౪౩॥
 ప్రారబ్ధనాశాత్ప్రతిభాసనాశ ఏవం విధా నశ్యతి చాత్మమాయా ॥ ౪౪॥
 ఆహినిర్వయనీ సర్పనిర్వోకో జీవవర్జితః ॥ ౪౫॥
 వశ్మికే పతితస్త్వేత్తం సర్వో నాభిమన్యతే ॥ ౪౬॥
 ఏవం స్థూలం చ సూక్ష్మం చ శరీరం నాభిమన్యతే ॥ ౪౭॥
 ప్రత్యగ్నానశిఖిధ్వస్తే మిథ్యాజ్ఞానే సహేతుకే ॥ ౪౮॥
 నేతి నేతితి రూపత్వాదశరీరో భవత్యయమ్ ॥ ౪౯॥
 విశ్వశ్చ తైజసత్వైవ ప్రాజ్ఞశ్చేతి చ తే త్రయః ॥ ౫౦॥
 విరాడ్ధిరణ్యగర్భశ్చ ఈశ్వరశ్చేతి చ తే త్రయః ॥ ౫౧॥
 బ్రహ్మణ్ణం చైవ పిణ్డాణ్ణం లోకా భూరాదయః క్రమాత్ ॥ ౫౨॥
 స్వసోపాధిలయాదేవ లీయన్తే ప్రత్యగాత్మని ॥ ౫౩॥

తూష్ణిమేవ స్థితస్తూష్ణీం తూష్ణీం సత్యం న కిఞ్చన ॥ ౫౪ ॥
 కాలభేదం వస్తుభేదం దేశభేదం స్వభేదకమ్ ॥ ౫౫ ॥
 కిఞ్చిద్భేదం న తస్యాస్తి కిఞ్చిద్వాపి న విద్యతే ॥ ౫౬ ॥
 జీవేశ్వరేతి వా క్వేతి వేదశాస్త్రాణి క్వాహం త్వితి ॥ ౫౭ ॥
 ఇదం చైతన్యమేవేతి అహం చైతన్యమిత్యపి ॥ ౫౮ ॥
 ఇతి నిశ్చయశూన్యో యో వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౫౯ ॥
 బ్రహ్మభూతః ప్రశాంతాత్మా బ్రహ్మానందమయః సుఖీ ॥ ౬౦ ॥
 స్వచ్ఛరూపో మహామానీ వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౬౧ ॥
 బ్రహ్మైవాహం చిదేవాహమేవం వాపి న చిన్త్యతే ॥ ౬౨ ॥
 చిన్మాత్రేణైవ యస్తిష్ఠేద్వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౬౩ ॥
 చైతన్యమాత్రసంసిద్ధః స్వాత్మారామః సుఖాసనః ॥ ౬౪ ॥
 తుర్యతుర్యః పరానందో వైదేహీముక్త ఏవ సః ॥ ౬౫ ॥
 యస్య ప్రపఞ్చభానం న బ్రహ్మకారమపిహ న ॥ ౬౬ ॥
 ఆతీతాతీతభావో యో వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౬౭ ॥
 చిత్తవృత్తైరతీతో యశ్చిత్తవృత్త్యవభాసకః ॥ ౬౮ ॥
 సర్వవృత్తివిహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౬౯ ॥
 సర్వత్రైవాహమాత్మాస్మి పరమాత్మా పరాత్మకః ॥ ౭౦ ॥
 నిత్యానందస్వరూపాత్మా వైదేహీముక్త ఏవ సః ॥ ౭౧ ॥
 జీవాత్మా పరమాత్మేతి చిన్తాసర్వస్వవర్జితః ॥ ౭౨ ॥
 సర్వసంకల్పహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౭౩ ॥
 ఆత్మజ్ఞేయాదిహీనాత్మా యత్కిఞ్చిద్దిదమాత్మకః ॥ ౭౪ ॥
 భావాభావవిహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౭౫ ॥
 ఓంకారవాచ్యహీనాత్మా సర్వవాచ్యవివర్జితః ॥ ౭౬ ॥
 అవస్థాత్రయహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ౭౭ ॥

ఇతి సార్థాన్తికవిదేహముక్తివాక్యాని సప్తసప్తతిః ॥ ౭౭ ॥

ఇత్యేవం సార్థాన్తికవిద్యాదివిదేహకైవల్యస్తమహా-
వాక్యాన్యష్టోత్తరసహస్రమ్ ॥ ౧౦౦౮ ॥
వింశం ప్రకరణం సమాప్తమ్ ।

అథ ఉపసంహారః ।

విధ్యజ్ఞీర్భస్మగ్గుల్ఫో హ్యవిధ్దేయజ్ఞ్వికః ।
జగన్మిథ్యా జానుదేశస్తాపదేశోరుదేశకః ॥
బ్రహ్మత్వైక్యకటిదేశో విద్వన్మనననాభికః ।
జీవన్ముక్త్యాఖ్యదహరః స్వానుభూతికరద్వయః ॥
స్వసమాధిస్కన్ధదేశః స్వస్వరూపాఖ్యకన్ధరః ।
ఫలభూతమహావాక్యఫలో వైదేహమస్తకః ॥
ఏవం విద్యాద్యదేహస్తమహావాక్యకలేవరః ।
వస్తుతో నిర్విశేషాత్మా త్రిపాన్నారాయణోఽస్మ్యహమ్ ॥
యన్మహావాక్యసిద్ధాంతం ముక్తచిత్తైకగోచరమ్ ।
వాసుదేవేన్ద్రసంజ్ఞం తం నౌమి సర్వాత్మకం మహాః ॥

ఇత్యుపసంహారః ।

ఇతి శ్రీమత్పురమహాంసపరివ్రాజకాచార్య-
శ్రీవాసుదేవేన్ద్రసరస్వతీచరణకమలమకరన్ద-
త్పప్తస్వాన్తరామచన్ద్రేన్ద్రగ్రథితేశావాస్యా-
ద్యష్టోత్తరశతోపనిషత్సారసజ్ఞహ-
భూతాష్టోత్తరసహస్రమహావాక్యరత్నావలిః సమ్పూర్ణా ॥

From book edited by Vasudev LakShman Panshikar 7th edn.

Encoded and proofread by Sunder Hattangadi

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

